

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 67

Simbătă 28 octombrie 1972

16 pagini — 1 leu

ȘCOALA ECHITĂȚII

Intre cerințele majore ale programului de educație socialistă a maselor, elaborat de partid și însușit cu însuflețire de întregul nostru popor, legile morale de aleasă valoare umanistă ale societății noastre sînt enunțate cu forța unor obiective polarizante, de excepțională însemnătate.

Privim în jurul nostru și ne dăm seama că aceste valori morale se află neîntrerupt sub inirierea binefăcătoare a operei pedagogice pe care însăși societatea în ansamblu o săvîrșește asupra propriei sale constelații umane și, în fond, asupra propriei deveniri. Doar perfecționindu-ne neîntrerupt substanța inefabilă a spiritualității, vom dobîndi temelul de a desăvirși faptele noastre de creație, industriile avansate ce le întemeiem neîntrerupt, societatea civilizată a demnității și abundenței, spre care năzuim.

Acționînd asupra caracterelor, asupra deprinderilor, asupra conduitei intime — de care dăm seamă atît în fața obștei, cît mai ales în fața propriului for — avem în vedere o etorie spirituală generatoare de forță, de coeziune, de împliniri morale neasemuite.

Focar de cultură și civilizație de aleasă menire istorică, școala românească traversează deceniile invigorată de suflul unei meniri patriotice mereu proaspăt, în ardura căruia se îngemănă opera altor generații de dascăli ai satelor și orașelor noastre, fapta generoasă a sutelor de mii de profesori cîși onorează astăzi postura de modelator al conștiinței tinere, al energiilor neîntrerupte și al capacităților creatoare, ale României de azi.

Îngemănînd într-o singură noțiune-faptă strădaniile pedagogice și virtuți sufletesti pentru care ea, lumea școlii, deține o ascendență netăgăduită, reflectînd exigențe actuale de excepțională însemnătate, cultul echității depășește prin semnificația sa cadranul temporal al unor prelegeri de educație cetățenească. „Dirigenția“ de fiecare zi se întemeiază nu doar prin transmiterea de sensuri și opțiuni. Nașterea reliefului moral așteptat incumbă propriul tonus al inimii. Propagarea deprinderii de a gîndi și acționa drept, cinstit, responsabil — echitabil în ultimă instanță — se află în strînsă relație cu practicarea nemijlocită a unei atari exigențe. Întîia lecție privind echitatea începe cu propria noastră comportare, cu propriul nostru simț — repet, responsabil — al dreptății și adevărului.

În relieful uman al deceniului al optulea, prezența educatorului, a omului de la catedră, nu se limitează deci la prestarea singulară a unui crez moral, adiacent transmiterii de cunoștințe și practicării de sfaturi. Osmoza rivnită, între tineretul pe care vrem să-l creștem și tineretul ce se vrea el însuși crescut în acest spirit, nu se poate stabili prin legături facile, mecanice. Nota de romantism lucid a gestului pedagogic contemporan subsistă în aplicația desăvirșită, în vocația intimă de a cultiva în fiecare tînar — prin toate mijloacele ce le avem la îndemînă ca profesori și învățători și, mai ales, prin legile străbune și universale ale OMENIEI — valorile aceluși profil moral și civic căruia îi este dat să poarte în sine identitatea viitorului socialist și comunist al României.

Depinde însă de noi ca modestul gest diurn al contactului cu învățăceii noștri, cărora le insuflăm propriile noastre convingeri, să conțină supremul mesaj al unei opere formative vibrante, de aleasă însemnătate și rezonanță.

MIHAI NEGULESCU

Brâncuși

Coloana infinitului

Modelul matematic

În încercarea sa de cunoaștere cît mai profundă a fenomenelor, știința caută să-și diversifice cît mai mult metodele de investigație. Nu se poate aplica orice metodă la orice fenomen, trebuie să existe o anumită concordanță între metodă și obiect. Dar tendința cercetătorilor este de a realiza această concordanță în cît mai multe situații posibile. Multe din fenomenele lumii înconjurătoare au un caracter empiric fluctuant, ele nu se pretează decît la o cercetare experimentală, inductivă, care ulterior poate conduce, eventual, la unele generalizări și clasificări. Dar exigențele mari ale științei actuale, necesitatea de a pătrunde cît mai adînc în esența fenomenelor, reclamă o dibăcie cît mai mare, un mod cît mai ingenios de a păcăli natura, pentru a învinge dificultatea cu care ea își trădează secretele. În felul acesta s-a ajuns la metode din ce în ce mai indirecte, mai ingenioase de investigație a fenomenelor. Metoda modelării este caracteristică din acest punct de vedere. Să presupunem că avem de cercetat un obiect A căruia, prin metodele direct compatibile cu natura lui A, nu i s-au putut dezvălui decît o parte din legile sale interne de funcționare. Obiectul A poate fi, de exemplu, un fenomen economic, supus unor fluctuații permanente, față de care simpla observație, inducție, clasificare și generalizare nu ne poate duce la o cunoaștere suficient de profundă a fenomenului în cauză. Metoda deductivă, bazată pe formalizare, pe calcul nu este compatibilă cu natura fluctuantă a unui astfel de fenomen. Putem încerca atunci să imaginăm o construcție matematică B care, neglijînd o sumedenie de trăsături și aspecte ale lui A, să rețină totuși unele proprietăți fundamentale ale sale, să-i simuleze funcționarea, simplificînd-o destul de mult pentru ca ea să devină traductibilă matematic, dar destul de puțin pentru ca construcția în cauză să păstreze totuși o

SOLOMON MARCUS

(Continuare în pag. a 15-a)

Mănunchi de raze

Recentele decrete ale Consiliului de Stat privind majorarea actualilor alocații pentru copii, precum și acordarea unor ajutoare mameilor cu copii mulți sînt încă o expresie a grijii părintești a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru creșterea bunăstării poporului, pentru viitorul de mine al patriei întruchipat în copiii noștri de astăzi. Ele se adaugă celorlalte măsuri preconizate de Conferința Națională a partidului din vara acestui an

privind ridicarea nivelului de trai al populației: majorarea salariului minim și a pensiilor, cu precădere a pensiilor mici.

Obişnuim să comparăm copiii cu niște flori alese ale pămîntului. Flori care cresc odată cu țara, care au nevoie de lumină, de pămînt bun și de grădinar iscusit. Ele nu pot crește oricum. Tocmai de aceea la noi se manifestă o grijă deosebită față de ele.

Scriînd aceste rînduri, îmi vine în minte, nu știu de ce, chipul surzător al unei mame ținînd în brațe un copil în fața unui lan mare de griu. La lumina soarelui de amiază ce mîngîie obrajii femeii și ai copilului, recent s-a mai adăugat un mănunchi de raze solare.

D. RACHICI

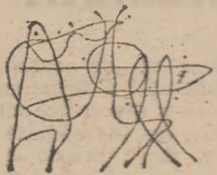
Domnica Frînculescu
Maternitatea

ACCENTE

Muzeul — laborator

În etapa actuală de dezvoltare a muzeografiei românești, înființarea Muzeului de istorie al R.S. România contribuie substanțial la dinamizarea vieții muzeografice, la transformarea muzeului într-o instituție de cultură viabilă, activă, militantă.

Muzeul de istorie al României constituie cadrul cel mai recomandat pentru desfășurarea orelor de istorie a patriei

pe baza mărturiilor originale.

Conducerea muzeului, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului și cu inspectoratele școlare ale municipiului București și județului Ilfov, a inițiat organizarea experimentală a lecției de istorie fără catedră. Experimentul se aplică la clasele a IV-a, a VIII-a și a XII-a, clase la care se predă istoria României. Avantajele sunt indiscutabile. Pe lângă o temeinică însușire a cunoștințelor de cultură generală, se obțin rezultate puternic consolidate datorită considerabilei doze emoționale în fața vitrinei, est și în contact direct cu obiectele. Rezultatele obținute într-o scurtă etapă de început dau certitudinea utilității unei asemenea acțiuni.

Transformarea muzeului în laborator pentru școală răspunde unei necesități actuale, contribuind la ridicarea conștiinței socialiste la

nivelul cerut de construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

HOMER RADU

La S. R. T. N.: practică și creativitate

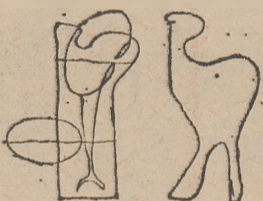
Prin caracterul său specific, Stațiunea republicană a tinerilor naturalisti din Timișoara, constituie nu numai o instituție școlară care leagă învățămîntul de viața practică, de producție, prin formarea priceperilor și deprinderilor practice utile, dar care contribuie și la cultivarea spiritului de cercetare atât în rândurile elevilor cât și ale corpului profesoral.

Sunt semnificative în acest sens temele de cercetare abordate în anul în curs de cadrele didactice. Între altele, profesorii stațiunii desfășoară studii asupra acțiunii fotoperioadismului și a stimulatoarelor de creștere asupra crizantemelor, asupra problemelor modernizării procesului de instruire și educare în cadrul stațiunii (metodica proiecțiilor, a lucrărilor de laborator, tehnica proiecțiilor preparatelor microscopice etc.) asupra culturilor hidroponice la plantele ornamentale

și legume. Ei fac experiențe privind dinamica populațiilor de insecte dăunătoare în condiții de seră și observații fitopatologice asupra principalelor specii de plante cultivate la S.R.T.N. Timișoara.

Numeroși elevi ai școlilor timișorene care efectuează lucrări în cadrul stațiunii desfășoară, de asemenea, o bogată activitate de cercetare, la nivelul posibilităților lor. În cercul tinerilor legumicultori și floricultori ei fac studii asupra tehnicii hibridării sexuate la soiurile de tomate din colecția stațiunii, asupra efectului îngrășămintelor combinate în culturile de legume și de plante ornamentale, a folosirii ierbicidelor în cultura legumicolă și floricolă. Elevii din cercul tinerilor zootehnicieni și zoologi fac observații asupra gestației și dezvoltării tineretului din rasele de iepuri, asupra dezvoltării puilor din rasele Leghorn, Rhode-Island și Sussex, în funcție de regimul de hrană. În cercul tinerilor agrotehnicieni se fac observații comparative privind diferitele soiuri de grâu și de porumb, iar în cercul tinerilor pomicultori observații privind comportarea unor soiuri de față de diferiți portaitoi sau ciclul unor boli ale viței de vie în funcție de mersul timpului.

Bineînțeles că acestea sînt numai cîteva exemple din complexa activitate de cercetare pe care o desfășoară

elevii și profesorii la S.R.T.N. — o instituție școlară ale cărei excelente rezultate ne îndreptățesc să sperăm că nu va rămîne multă vreme unică în țară.

EUGEN ȘENDRUC

Preocupări didactice

Așa se intitulează recenta Culegere de articole, referate și recenzii, editată de Casa Corpului Didactic Prahova (director, prof. Ieronim Tătaru).

Structura generală a volumului, în secvențele lui definitorii: Educație și învățămînt; Conducerea școlii; Informări de specialitate; Repere; Tehnologia didactică; Metodica activităților cu pionierii. De la problemele ale orei de dirigiență, mereu actuale, la structura limbajului matematic; de la aspectele ale predării la clasele I-IV, la profiluri literare românești și de literatură universală; de la preocupări privind învățămîntul de specialitate, la integrarea pregătirii tehnico-productive a elevilor, ca disciplină de învățămînt, în procesul instructiv-educativ.

Pe 360 de pagini, profesori și educatori își comunică experiența, gândurile, la modul cel mai aplicat, într-o ținută de sobră cercetare științifică, demnă de reținut. Nu e vorba de o culegere de materiale de serviciu, ci de o carte utilă, care merită să se afle în biblioteca activă a fiecăruia dintre noi, cei interesați de modernizarea învățămîntului românesc în lumina indicațiilor conducerii noastre de partid.

HRISTU
CĂNDROVEANU

Ne scriu corespondenții voluntari

Lucrul manual

Pentru clasele I—IV nu se pune problema formării unor specialiști, mai ales că lucrul manual ca obiect în școala generală este nedreptățit față de alte materii, cu o singură oră săptămînală. Prin activitățile interesante, prin realizările izvorite din imaginația copiilor, prin patosul pe care îl depune dascălul, și la elevii mici munca productivă mărește rolul școlii în acțiunea de modelare, de formare a acestora.

Desigur, toate obiectele de învățămînt contribuie la formarea aptitudinilor de muncă, la dezvoltarea unei gândiri creatoare, flexibilă, cu condiția ca învățătorul să știe a lega teoria cu practica, să pună accent deosebit pe latura educativă, pe dezvoltarea dragostei față de muncă, pe formarea deprinderii de a munci.

Lecțiile de lucru manual constituie un deosebit mijloc de acumulare, precum și de consolidare și aștinere a cunoștințelor pe care elevii le au de la celelalte obiecte. Numeroase cunoștințe de aritmetică se aprofundează, se clarifică prin efectuarea unor măsurători la confecționarea unui corp geometric din carton sau a unei cutii din scobură pentru răsadnițe sau pentru flori.

Încă de acum, din clasele I—IV, există posibilitatea ca elevii să-și însușească unele elemente simple ale concepției materialist-dialectice despre lume și viață, să înțeleagă că munca este o necesitate, că reprezintă mijlocul principal de transformare a naturii, că omul este creator de valori materiale.

Ceea ce practic am căutat să realizăm cu elevii mei la Școala generală nr. 195 din Capitală în lucrul manual, a fost faptul că, pe lângă dezvoltarea anumitor priceperi și deprinderi, a simțului estetic, pe lângă cultivarea respectului față de muncă, am urmărit ca fiecare elev să înțeleagă finalitatea, utilitatea obiectului propus.

De o mare utilitate sînt orele de lucru manual folosite pentru repararea materialului didactic cu elevii. În aceste situații elevii sînt conduși să înțeleagă aportul pe care l-au adus astfel școlii. De asemenea, cu elevii clasei a IV-a se poate pregăti întregul material didactic pentru elevii de clasa I.

Expozițiile organizate trimestrial în cadrul clasei sau la sfîrșitul anului cu diferite materiale lucrate de ei (figuri din plastilină, vaporaje și bărcuțe din hîrtie, ilustrarea unor scene din basme, ca și decupări aranjate în caiete pe teme, scărțe pentru flori etc.) au constituit pentru elevi un adevărat stimul în muncă. Cu elevii clasei a III-a și a IV-a se pot efectua: personaje din literatură din pînză colorată lipită pe placaj, împletiri de covorașe, precum și o gamă largă de obiecte executate la traforaj: rame, veștoze, suporturi de hîrtie, umeraje etc.

În general, lucrul manual este foarte îndrăgît de copii, le oferă satisfacții imediate. Pentru ca orele să devină cit mai interesante, pentru predarea acestui obiect trebuie să fie alese cadre talentate, care să dea un randament cu totul deosebit. Această problemă se pune și pentru celelalte așa-zise „dexterități”. Este mai ușor a preda citirea, istoria și chiar matematica decît muzica, desenul, lucrul manual. Ideal ar fi dacă s-ar putea amenaja pentru cei mici o sală-atelier cu tot felul de instrumente, halate și în care elevii să muncească cel puțin două ore săptămînal.

Multe și variate sînt posibilitățile ca elevul să fie atras cu toată convingerea cître practica tehnico-productivă. Rămîne însă să contribuie pricepera și dragostea învățătorului, inițiativa lui, imaginația lui creatoare.

ION HINGULEȘTEANU

PRO ȘI CONTRA

DIRIGENȚIA CA PERFORMANȚĂ PROFESIONALĂ

Colega Elena Mironescu de la Codela, într-un număr anterior, ne invita la o dezbatere care ni se pare că va fi cu atît mai eficientă cu cît va angaja mai mulți dintre noi. E adevărat că în fața complexei activități pe care trebuie s-o desfășori ca diriginte te simți uneori dezarmat. Nu ai întotdeauna curajul să te înalți deasupra înfrîngerilor tale și atunci învinoiești pe alții. E o mare reușită să știi să alegi, dintre toate mijloacele pe care le ai la dispoziție pe cele mai bune căci, așa cum spunea N. Iorga, într-o cugetare: „Mijloacele releucid singure gîndurile bune”. Și avem de unde alege dacă o dorim sincer.

Cred că cea mai sigură cale, în procesul de educație, este propriul model pe care-l oferi subiecților tăi. Vorba cu scop educațional să fie o prefață certă a unor fapte personale sau, și mai bine, o urmare firească a calităților tale morale și profesionale care, independent de voința ta, se lasă cunoscute. În orice împrejurare îndemni mai bine cu fapta.

În această complexă activitate trebuie să învingem acele neplăceri aduse de orgoliul vîrstei și pregătirii, căci, așa cum spune tot Iorga într-o altă cugetare: „Școala cea mai bună e în care și școlarul învață pe profesor”. Nici nu se poate discuta. După cum știm cu toții, ignorarea personalității elevului atrage pierderea încrederii în noi și chiar disprețul lui. În felul acesta elevul manifestă o rezistență cvasi insurmontabilă la tot ceea ce vom întreprinde noi ulterior.

Unele greșeli în munca noastră mai persistă și în modul cum înțelegem să apreciem colectivul de elevi pe care îl conducem. La obiectul pe care îl predăm, sau în alte circumstanțe, dăm prea multă libertate subiectivismului. „E clasa mea și trebuie să obțin rezultate bune cu orice chip”. Sub acoperirea acestei devinge, bună de altfel, lăsăm să se strecoare o mai mare indulgență față de celelalte clase.

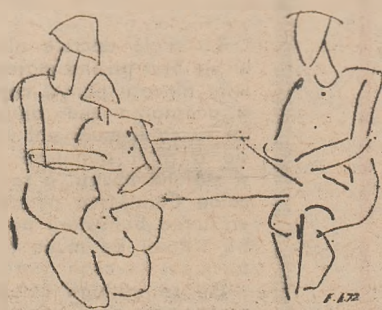
Sînt multiple sarcinile dirigintelui și de aceea se naște inexorabilă tendința ca această activitate, greu controlabilă și fără imperioasă necesitate de a fi controlată, să devină pentru noi, pentru conștiința noastră, domeniul marilor performanțe profesionale.

Rodul meditațiilor noastre, al lecturilor noastre, al experiențelor noastre de

viață să fie generos și afabil dăruit celor care ne pun atîtea întrebări. Iar seeta noastră de întrebări și răspunsuri să fie tot atît de viguroasă, independent de curba carierei noastre didactice. Numai atunci nu vom epuiza subiectele de dezbatere cu elevii în orele educative sau în alte împrejurări, nu vom chinui planificarea tematică încă cerută, nu vom aștepta programe și manuale de dirigiență etc.

O îndrumare atentă și competentă nu e totuși neavenită. Așa cum dirigintele trebuie să găsească metodele și procedeele adecvate muncii de educație pe care o desfășoară, tot așa și factorii de răspundere ai școlii trebuie să continue aflarea căilor celor mai subtile, dar eficiente, pentru îndrumarea acestei activități de mare răspundere civică și morală.

TOMA GRIGORE

Noi predăm o singură disciplină:

V I I T O R U L

Cerința de a face mult mai mult pentru educația tineretului nu este o cerință de conjunctură, ci o constantă a procesului multilateral de perfecționare a învățământului, o sarcină permanentă, de prim ordin, de care depinde viitorul națiunii noastre socialiste.

Titlul de educator comunist este semnul unei deosebite încrederi și prețuirii pe care profesorul va ști fără-ndoială să-l poarte cu cinste și vrednicie.

Istorică Conferință Națională a P.C.R. a lansat Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste care conturează luminoasă fizionomie moral-politică a comuniștilor, cetățenilor, și tinerilor patriei noastre. Traducerea în realitate a acestora va duce la generalizarea în viața socială a principiilor nobile ale socialismului și comunismului. Deci, scopul acțiunilor noastre, ale educatorilor, este conturat ferm: formarea unei noi generații de luptători care să preia ștabela și să o ducă mai departe în marșul susținut spre comunism.

Problema care ne frământă este, în prezent, aceea a găsirii căilor accesibile pentru a cultiva în rândurile elevilor noștri normele și principiile eticii comuniste. Important este ca profesorul să reușească nu numai să comunice, conform cerințelor metodicilor moderne, ci și să reverse asupra elevilor, odată cu cunoștințele, o parte din ființa spirituală, din personalitatea sa. Să simtă dorința de a-și folosi pe deplin posibilitățile pentru a crea ceva durabil, în care să rămână adine-

trainic, urme ale personalității proprii. Complexitatea raporturilor educatorului cu elevii și ai lui s-au constatat în aceea că el are o putere uriașă asupra acestora. Nu este nicidecum un auxiliar, ajutând un proces de dezvoltare dinainte înscris în cromozom, cum afirmă reprezentanții speculațiilor despre ereditate, ci un creator în toată puterea cuvântului, un constructor de personalități. De fapt, ni se cere să adaptăm puterile de înțelegere a tinerilor domeniilor de cunoaștere vaste, la închezarea cărora au muncit uriașii gânditori și care se dezvoltă neconștient; să le oferim roadele unei cugetări profunde, dar adeseori inaccesibile la lungimea de undă a unei minți fragede. Acesta este punctul de plecare în obținerea unor succese ale noastre. Dar există și multe alte puncte nevralgice, știind că tinerul nu „se lasă ușor cunoscut”.

Considerăm că, indiferent de specialitatea pe care o avem, de fapt, toți predăm — și trebuie să facem acest lucru la superlativ — o singură materie, VIITORUL. Să o conturăm atunci, în spiritul sintezării principalelor norme ale vieții și muncii comuniștilor. Sistemul conceptual al lecțiilor de filozofie de pildă: socialism științific, economie politică — începând cu lecțiile „Misiunea istorică a clasei muncitoare”; „P.C.R.”; „Statul socialist”; „Patria și patriotismul socialist”; „Conștiința socialistă”, „Normele sociale de conviețuire” etc. trebuie să respire aceste principii de viață și muncă.

Aceste norme limpezesc construc-

ția psihică a tinerilor noștri pe toate coordonatele ei, orientarea spre viață, dragostea de oameni și intoleranța față de dușmani, atitudinea etică solidă cuprinsă în creație, bucurie, optimism, curaj, perseverență, blindețe, demnitate, dispreț față de vorbele goale, respect față de muncă, claritate, calm, foarte multe cunoștințe despre toate domeniile cunoașterii. Iată, de fapt, conținutul mesajului nostru în predarea ștabellei.

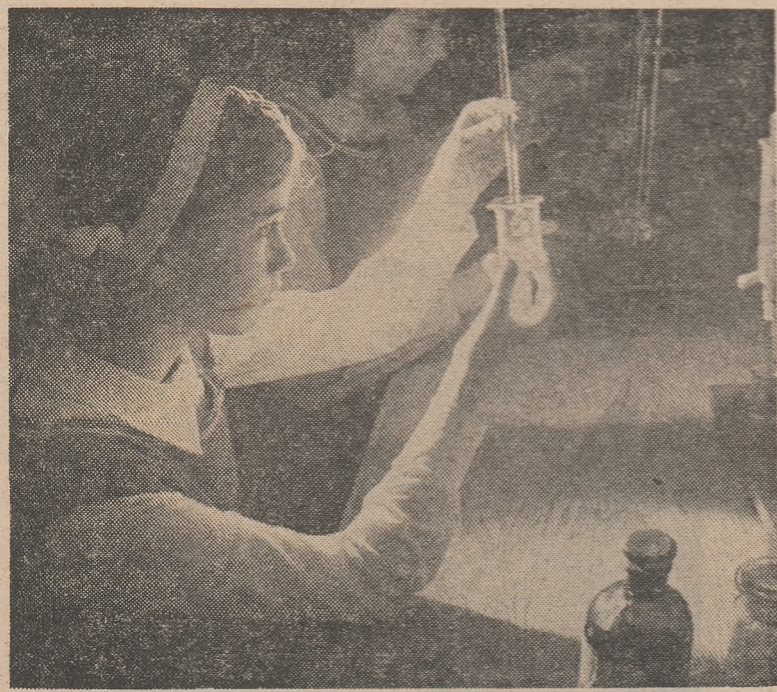
Aducându-te în mijlocul elevilor, meseria aceasta de educator-profesor te solicită să te confrunți în permanență cu exigențele moralei comuniste, deoarece chiar dacă nu spui nici un cuvânt, simpla ta prezență, gestul tău, pot educa bine sau prost.

Elevii, fără excepție, văd în noi un prototip, ei înregistrează pe contoarele foarte sensibile ale gândirii și simțirii lor fiecare mișcare a noastră, fiecare biruință, fiecare eșec, ne îndeamnă să nu ne permitem nici o concesie.

Astăzi, este adusă la o putere superioară ideea că elementul determinant în construcția societății noi este OMUL cu gradul său de conștiință, de pregătire, cu profilul său moral și politic, cu caracterul, energia, competența lui.

Noi, educatorii, cu grijă, dar mai ales cu dragoste și o infinită înțelegere, vom dăltui în marmura prețioasă a viitorului modelind cu mîgălă tinerii noștri, urmașii prometei ai zilei de mâine.

ELENA ALEXANDRESCU

EVOLUȚIE

Cunosc o carte didactică care cu vreun deceniu și ceva în urmă ni se părușe multora novatoare și, mai ales, plină de trouvaille-uri practice. Îmi amintesc, de exemplu, că sugera o soluție didactică inedită pentru situația în care profesorul nu știe să răspundă la o anumită întrebare pusă de elevi și anume cel interogată să răspundă că problema la care se referă întrebarea intră în tema lecției următoare. În felul acesta se câștigă timpul pentru documentare, urmînd negreșit, ca lecția viitoare să fie concepută astfel încît să implice într-adevăr și răspunsul amînat. Elevului trebuia să-i rămînă secretă „groză-

via” faptului de a te documenta pentru a ști, nu-i era permis să-i treacă prin minte că pe profesor l-ar putea depăși ceva.

Vedeți dumneavoastră, lucrurile nu sînt chiar așa de simple pe cît par la prima vedere. Autorul lucrării de mai sus rămîne un didactician de prestigiu, realmente inteligent, cu gustul noului și al căutărilor, dar avînd o anumită concepție didactică și încolonîndu-se într-o anumită pedagogie a autorității. O concepție didactică pe care azi o judecăm aspru, dar care atunci — și am impresia că nu numai atunci — părea eficientă: învățămîntul la fiecare disciplină tre-

bule să se desfășoare sub formă de lecții, care să aibă o structură fixă, dinainte stabilită, riguroasă. Formal există libertatea elevului de a pune întrebări, dar nu și aceea de a primi mai mult decît răspunsurile dinainte programate ca făcînd obiectul lecției date. Elevul trebuie să recepteze aîut, și anume ce profesorul și-a propus. Lui trebuia să i se pară normal ca ceea ce ține de ora de mîine să nu fie cumva abordat azi. El era, chipurile, educat în spiritul disciplinei conștiente și al respectului pentru autoritatea profesorului.

Azi, desigur, dogmatismul formal al unei asemenea didactice este evident pentru oricine (nu știu dacă și părăsit de bună voie peste tot), dar apartenența soluției în discuție la o pedagogie învechită a autorității mă tem că nu este foarte clară nici astăzi. Mă tem pentru că nu-mi pot altfel explica cum de mai există profesori care dau notă de trecere numai celor ce au învățat după cursul, tratatul sau explicațiile lor și cum un altul poate considera nesatisfăcător răspunsul unui student care-i relatează corect o teorie în circulație despre originea Carpaților, să spunem, numai fiindcă aceasta nu-i aparține lui. Profesorul de acest tip nu dorește ca elevul să cunoască cît mai multe explicații și ipoteze în materie, să le judece și — doamne ferește! — să aibă o opțiune personală — el este evident partizanul unei autorități personale „ferme” pe care nimeni, sub nici o formă nu are dreptul să o încalce. Oricine se abate de la acest principiu este adus la „realitate” cu severitatea usturătoare a notei. Instrumentul și tehnica de apărare a „prestigiului” sînt sigure. Dar chiar admitînd că acest prestigiu s-ar întemeia pe soliditatea argumentelor științifice, și pe o prestanță deosebită în materie, concepția care prezidează asemenea poziție ține tot de o pedagogie a autorității care a devenit vetustă, dăunătoare. Dar despre aceasta vom discuta altă dată.

Deocamdată să urmărim pînă la capăt evoluția soluțiilor didactice posibile în situația în care se ivesc întrebări ale elevilor care nu pot primi răspuns imediat. Așadar, ce

credem azi, că poate să facă profesorul într-un asemenea context? Pur și simplu să răspundă sincer, direct, fără alte explicații și invocări de circumstanțe: „Nu cunosc problema. Voi cerceta lucrări de specialitate, mă voi lămuri și data viitoare o să-ți dau răspunsul”. Sau: „Nu-mi vine în minte acum soluția acestei probleme de algebră. Mă voi gândi și o să-ți dau răspunsul”.

De ce o asemenea soluționare didactică ni se pare azi nu numai posibilă, dar și mai eficientă și mai modernă?

Întii, pentru că e normal să-i obișnuim pe elevi să știe că nimeni, nici profesorul, nu poate fi infailibil, că, dimpotrivă, nimeni nu poate ști totul, nici măcar în propria disciplină.

În al doilea rînd, fiindcă e obligatoriu să-i facem să înțeleagă cît de important e să știi să cauți răspunsul la orice întrebare, documentîndu-te, cercetînd după o tehnică anume sursele pe care să știi să le depistezi; că toate acestea nu constituie simple accesorii ale învățării, ci intră în însăși substanța ei. Să-i antrenăm deci, prin propriul nostru exemplu, pe calea formării deprinderilor corespunzătoare în această direcție.

În al treilea rînd, fiindcă e nevoie ca prin fiecare din actele sale profesorul să contribuie la cizelarea personalității, la formarea morală a elevilor. Într-o asemenea situație spunîndu-le simplu, firește, adevărul îl va obișnui să vadă că modestia, onestitatea și respectul adevărului nu sînt calități deosebite cu care sînt înzestrați doar oamenii excepționali, ci însușiri elementare fără de care nu poate fi conceput un om al societății noastre. O asemenea „lecție” morală va fi desigur cu mult mai convingătoare decît oricare oră de dirigenție pe tema modestiei și a sincerității, oricît de reușită ar fi ea.

Iată cum evoluția unei mici „soluții tehnice”, aparent fără importanță, a fost determinată în realitate de schimbarea concepției didactice, de ameliorarea ei calitativă pe parcursul a mai puțin de două decenii.

NADIA NICOLESCU

**Sensul politic al
relației noi dintre
școală și producție**

Diversificare și adaptare tehnico-productivă

Activitatea tehnico-productivă a elevilor se diversifică și se adaptează în funcție de necesitățile locale, de specificul economic al județului sau de condițiile geografice. Citeva exemple: elevii Liceului „Ion Măicrescu” din Giurgiu au devenit componenți ai echipelor de muncitori constructori de pe șantierele navale; în atelierul școlii se execută minugiaș numeroase piese, sub supravegherea specialiștilor detașați la școală; elevii Liceului din Râșnov s-au întrecut cu părinții lor, în îndeplinirea planului „Fabricii de scule”, iar cei ai Liceului din Codlea, constituți în echipe de câte 24 elevi, au răspuns sarcinilor de plan ce și le-au asumat în cadrul „Fabricii de articole din tablă”. Aprecierea calității muncii elevilor s-a concretizat în angajarea lor pe timpul vacanței în producție.

Experiența anului precedent a relevat forme variate de cooperare școală-intreprindere. Între acestea se impune atenției formula mixtă de colaborare cu uzina care patronază școala, aplicată în sensul creării unor secții didactice pentru practica elevilor în incinta uzinei și a prelucrării unor sarcini de producție de către atelierul școlii, la dotarea căruia uzina își aduce contribuția cu mașini-unelte și scule. Exemple grătore ne oferă Uzina de autoamioane Brașov, care patronază mai multe școli, Uzinele „Grivița”, patronatoare ale Liceului „Aurel Vlaicu”, din București, Uzinele „1 Mai” Ploiești ș.a. Apropierea elevilor de mediul productiv, orientarea în același timp spre activități cu tradiție în economia localității înlesnesc formarea unui schimb de naștere al părinților lor, cu efortul cărora se simt solidari.

De asemenea, există numeroase unități școlare în care atelierele, deși în incinta școlii, reprezintă secții cu plan de producție pendinte de întreprinderea patronatoare. Liceul nr. 2 din Rădăuți, având atelierul-școală secție a IPROFIL realizează mobilier pentru laboratoare școlare de fizică și chimie pe bază de plan și comenzi pentru trei județe; Liceul „Petru Rareș” din Suceava are atelier cu plan de producție în cadrul I.R.F., efectuând lucrările de bobinaj la rețelele electrice. La Liceul din orașul Petru Groza funcționează ca atelier-școală o secție a întreprinderii „Tricotajul”, unde elevele realizează diferite articole de îmbrăcăminte, tricotate. Multe dintre elevele acestui liceu bihorean s-au angajat după absolvire în această unitate, integrându-se rapid în producție.

Deosebit de fructuoasă se dovedește colaborarea școlii cu mai multe întreprinderi și pe multiple planuri: dotare, producție, îndrumarea practicii. Acest sistem oferă marele avantaj al diversificării activității practice în direcții ce corespund mai bine intereselor și aptitudinilor elevilor. Astfel, atelierele interșcolare de la Medgidia au obținut beneficii de peste 35 000 lei din activitatea tehnico-productivă a elevilor.

O inițiativă a județului Brașov este organizarea practicii elevilor din anii III și IV de liceu în schimburi, împreună cu muncitorii, la Uzinele „Tractorul”, Uzina de autoamioane, Combinatul chimic Făgă-

raș ș.a., contractele realizate aducând în anul școlar trecut beneficii de 774 644 lei.

De asemenea, pentru școlile din mediul rural, în județul Brașov, s-au constituit 46 microferme, cu o suprafață de 250 ha, profilate pe legumicultură, pomicultură și culturi combinate, ce au obținut beneficii în valoare de peste 700 000 lei. Multe dintre aceste microferme, spre exemplu cele de la Comana de Jos, Șercaia ș.a., funcționează pe principiul auto gestiunii și autoconducerii, stimulând astfel creativitatea și formarea deprinderilor practice ale elevilor.

În mediul rural, Ministerul Educației și Învățămîntului a indicat introducerea a 15 profile de meserii, cu programe-cadru. Cu toate acestea, se mențin în majoritatea școlilor doar profilele de agricultură pură, creșterea, uneori lăcătușărie-împlerie. Dacă ținem cont de faptul că în școlile profesionale, din totalul de 219 364 elevi, 164 901 provin din mediul sătesc, ne putem da seama că nu există încă o profilare corespunzătoare a atelierelor în școala generală la sate, astfel încât să folosască accesul pe următoarea treaptă de învățămînt, în școala profesională. Faptul este valabil și pentru liceele de specialitate, unde din totalul de 128 525 elevi, 75 546 provin din mediul sătesc.

De asemenea, dacă avem în vedere că din populația totală școlară, 46,2% o reprezintă fetele (în liceele de specialitate 53%, în liceele de cultură generală, 51,6%), diversificarea atelierelor trebuie să țină seama de orientarea către profesii specifice feminine care au o mare frecvență, de exemplu în sectoarele administrației, ale comerțului, turismului ș.a.

Pasul următor etapei parcurse va fi generalizarea pregătirii tehnico-productive a elevilor din clasele IX—X și a celor din anii III—IV ai liceului, pe baza unor programe clar conturate și cu perspective precise, care să răspundă nevoilor concrete ale producției și să fie cit mai apropiate de opțiunea profesională a elevilor, respectându-se principiul continuității în formarea deprinderilor.

În lumina indicațiilor superioare de partid, o atenție specială se va acorda în acest an claselor terminale, IX și X ale școlii de 10 ani, care vor trebui să dobândească un caracter practic mai pronunțat, pregătind elevii în meserii bine determinate, care să le înlesnească încadrarea în muncă și calificarea în termen scurt.

Finalizarea pregătirii practice se cere a fi reglementată în sensul acordării atestatului pentru meseria sau specialitatea în care elevul a efectuat practica în anii de școală generală sau liceu. Această cerință are o dublă rațiune: recunoașterea efortului elevului și a gradului de însușire a deprinderilor de muncă este rațiunea educativă; înlesnirea integrării lui în activitatea productivă este rațiunea socială, în fond, sensul politic al relației noi dintre școală și producție.

**POMPILIU VILCU
MIRCEA IFRIM**

O colaborare cu rezultate deosebite

Vizităm Liceul internat „Petru Rareș” din Suceava. Cabinetele și laboratoarele modern înzestrate, holurile școlii ornamentate cu gust, atelierele care au produs tot ceea ce vedem — de la modernul mobilier pînă la originalele pupitre de comandă pentru profesori — totul, absolut totul recomandă acest liceu ca o școală model. Nu ne-a fost greu să intuim că aici se face treabă, că activitatea tehnico-productivă nu e o formalitate și că a fost gândită cu responsabilitate de către conducerea școlii. În această muncă a fost atrasă nu numai întreprinderea de patronază liceul — întreprinderea de rețele electrice — ci toate întreprinderile din oraș. Așa mi-am explicat apoi de unde are școala materialul de cea mai bună calitate pentru mobilierul care se lucrează în ateliere, și mașinile noi cu care sînt înzestrate aceste ateliere.

„Există o tradiție în ceea ce privește colaborarea dintre școala noastră și întreprinderile din oraș”, ne spune profesorul **Gheorghe Eichoru**, directorul liceului. De altfel, chiar înainte de apariția hotărîrii Secretariatului C.C. în această privință, proiectasem o colaborare strînsă între școală și întreprinderea de rețele electrice care ne patronază, astfel că Hotărîrea ne-a dat temei să întărim această colaborare. De multă, foarte multă înțelegere ne-am bucurat la conducerea întreprinderii.

Elevii sînt pregătiți în meseria de instalator electrician, meserie în care județul e deficitar și în care aceștia la sfîrșitul ciclului liceal vor primi atestatul. Găsirea celei mai bune soluții de organizare a practicii și de însușire a meseriei a constituit o preocupare nu numai pentru conducerea școlii, ci și pentru specialiștii din întreprindere. În acest scop practica tehnico-productivă a fost ciclată pe diferite specialități profesionale, așa cum o cer nevoile întreprinderii, în așa fel ca la sfîrșitul perioadei de instruire elevii să aibă cunoștințe de prelucrare mecanică, de instalații, de electrotehnică, de electronică industrială, de protecție

prin relee și automatizări și de măsurare și control a energiei electrice. În funcție de aceste cunoștințe, pe care elevul trebuie să le posedă, s-a stabilit și ponderea disciplinei pe fiecare an în ansamblul ciclului de patru ani. Fundamentarea teoretică a acestui mod de organizare a practicii în vederea însușirii meseriei de instalator electrician își găsește concretizarea într-un proiect de programă alcătuit de colectivul didactic de specialitate, în colaborare cu inginerii și tehnicienii întreprinderii, proiect care a fost înaintat Ministerului Educației și Învățămîntului și care permite însușirea meseriei în perioada celor patru ani de studiu. În ceea ce privește atestatul pe care elevii trebuie să-l primească, aflăm că însuși conducerea întreprinderii face demersurile necesare către ministerul de resort în vederea legiferării cit mai urgente a finalizării acestei activități a elevilor.

Din discuția cu conducerea școlii ne-am dat seama că nu e vorba de o simplă colaborare ce implică din partea întreprinderii mai mult sau mai puțin obligația de a se ocupa de liceul ce-l patronază. Este, într-adevăr, acea colaborare ce impune ambelor părți același efort de a o menține, de a o extinde, de a găsi mereu forme noi. Astfel, aflăm că în prezent, în vederea perfecționării metodologice a cadrelor tehnice din întreprindere, inginerii au hotărît să predea experimental ore de practică tehnico-productivă liceului. Pe de altă parte, școala pune la dispoziție spațiul necesar pentru desfășurarea cursurilor de reciclare a cadrelor, materialul didactic necesar și totodată sprijină și desfășoară o intensă muncă culturală în întreprindere.

Colaborarea își capătă aici adevăratul înțeles, implicând obligațiile și respectarea lor, cointeresarea și buna înțelegere dintre cele două părți. Este vorba de acea colaborare exemplară spre care trebuie să tindă întreprinderea și școala.

CORNELIA GIRMACEA

„Înălțimi” la Combinatul siderurgic din Galați

EDITURA POLITICĂ și cititorii săi din școală

LUIZA RAICAN, directoare la Liceul „N. Bălcescu” din București:

ION SIMION, redactor șef al Editurii politice:

Literatură politică de largă accesibilitate

— Pentru început am dori să ne expunem coordonata principală a activității Editurii politice.

— Literatura social-politică tipărită în țara noastră apare în majoritate cu emblema Editurii politice. Acest fapt solicită din partea noastră și din partea celorlalte edituri care publică literatură social-politică, o mare grijă pentru o profilare mai evidentă a tematicii, pentru a se evita unele paralelisme.

— Fiecare membru al societății noastre este și un cititor de literatură politică. Documentele de partid apar în tiraje impresionante și totuși se epuizează foarte repede, fapt în sine dovedind interesul cetățenilor pentru politica partidului. Cititorii pasionați ai editurii dumneavoastră sînt tinerii elevi și cadrele didactice. Ce cărți le oferiți?

— Desigur că preocuparea noastră permanentă este de a oferi literatură politică pentru toate vîrstele sau, altfel spus, pentru toate nivelele de cultură. Continuăm publicarea seriei „Opere” ale clasicilor marxism-leninismului (aș menționa ca o realizare meritorie publicarea integrală a operelor lui V. I. Lenin în 55 de volume), dar am lansat și serii noi, ca de exemplu: „Documente ale Partidului Comunist Român” proiectată în 21 de volume antologate tematic — „Rolul conducător al partidului în întreaga viață politică, economică și socială”, „Societatea socialistă multilateral dezvoltată”, „Activitatea ideologică și politico-educativă”, „Partidul și tineretul”, „Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului”, „Morală comunistă” ș.a.

De asemenea, continuăm publicarea lucrării secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul societății socialiste multilaterale dezvoltate” cu volumele șapte și opt, lucrare cunoscută de un public larg atît în țara noastră, cît și peste hotare.

Toată literatura politică pe care o edităm este o literatură care se adresează și tineretului. Deci, nu o literatură cu o destinație exclusivă, ci una de interes general. Am putea face o delimitare (bineînțeles cu o doză de arbitrar) a literaturii care tratează activitatea tinerilor în societate. În acest context aș înscrie lucrări de generalizare a experienței: „Model și ideal în viață”, „Tineretul român prezent în dezbaterile problemelor tineretului lumii”, „Tineretul din țările socialiste”; iar o carte ca „Adolescențele” va dezbate probleme ale muncii educative evitînd tonul moralizator și didacticismul.

Lucrări de mică întindere din colecția: „La vîrsta întrebărilor” ce debutează în acest an, vor dezbate într-o formă adecvată probleme de educație. „Ce înseamnă a fi revoluționar”, „Ce înseamnă a fi modern”, „Tineret și religie”, „Modelul în viață”, sînt doar primele titluri din viitoarea colecție.

— Desigur că nu neglijați nici cerințele cadrelor didactice — nu numai ale celor ce predau științele sociale.

— Mii de dascăli își perfecționează pregătirea politică prin învățămîntul de partid. De aceea sîntem interesați să punem în primul rînd la dispoziția lor surse bibliografice corespunzătoare. Am editat trei manuale pentru învățămîntul de partid, urmînd să apară în curînd trei cursuri într-un tiraj de peste 100 000 de exemplare: „Societatea socialistă”, „Politica economică a P.C.R. în industrie și construcții” și „Politica P.C.R. în agricultură”, cuprinzînd peste 70 de lecții.

— În prezent se lucrează la proiectul de plan editorial pentru anul 1973. Care sînt, în cîteva cuvinte, criteriile ce stau la baza alcătuirii planului de apariții?

— Planul cuprinde mai puține titluri comparativ cu 1972, dar mai multe decît titlurile cele apărute efectiv. Există o mai mare grijă de a introduce numai acele lucrări care au o valoare deosebită, care prezintă principalele coordonate ale politicii interne și externe a partidului nostru.

În principiu s-a renunțat la editarea manualelor de științe sociale destinate învățămîntului școlar, preocupare preponderentă a editurii didactice. Această degrevare ne oferă nouă posibilitatea de a ne concentra asupra unui domeniu în care avem exclusivitate: manuale, culegeri tematice, colecții de materiale destinate învățămîntului de Partid, propagandiștilor și cursanților.

O altă trăsătură ce individualizează planul pe 1973 este ponderea mai mare pe care o au lucrările colective, realizate sub egida catedrelor Institutului de științe sociale și a secțiilor Academiei de științe sociale și politice.

Cartea politică — un mijloc eficient de instrucție și educație comunistă

Activitatea politico-educativă în școală are o importanță excepțională în formarea personalității tineretului în spiritul înalțelor idealuri ale societății noastre. Problemele educației politice, morale, cetățenești, constituie o preocupare permanentă a cadrelor didactice și a organizațiilor de tineret. Activitatea politico-educativă îmbracă forme multiple, ea se impune atît în predarea tuturor disciplinelor, cît și în organizarea activităților școlare și extrascolare, în vederea consolidării profilului moral al cetățeanului comunist.

— Literatura politică este o modalitate directă de abordare a problemelor educației tineretului în lumina politicii partidului nostru.

— Cartea politică are o largă răspîndire printre elevi și cadrele didactice. Prin ea sîntem în permanență informați despre politica P.C.R. în ansamblul problemelor ce preocupă societatea noastră. În calitate de cadre didactice avem înaltă obligație morală de a transmite elevilor cunoștințele noastre. Pe de altă parte, elevii sînt direct interesați în a se familiariza cu problemele reale ale societății, deoarece ei se pregătesc — și trebuie pregătiți — să devină membri activi ai acestei societăți.

„Editura politică” editează cărți importante prin care intrăm în contact cu mișcarea de idei în gîndirea politică contemporană, în lumina, desigur, a gîndirii politice a partidului nostru. De asemenea, sîntem informați în problemele de filozofie și de etică marxistă.

— Ce măsuri ați luat și intenționați să luați pe viitor pentru buna difuzare a cărții politice în cadrul Liceului „N. Bălcescu”?

— Cartea politică este un instrument de lucru prețios. Ea se caută de către cadrele didactice, de către elevi, cu un interes major. Documentele de partid și cuvîntările secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt urmărite cu real interes și însușite cu maximă promptitudine.

Desigur, noi venim în sprijinul elevilor atît prin popularizarea cărților noi apărute, cît și în orientarea și selecția lecturilor. În acest sens, noutățile editoriale sînt expuse într-o vitrină special amenajată și destinată popularizării cărții politice. Ele sînt de asemenea prezentate de către cadre didactice, prin stația de radio-amplificare a școlii, unde, în cadrul unor emisiuni, se fac prezentări de cărți, se lecturează fragmente semnificative, se organizează discuții cu participarea elevilor.

Concomitent, bibliografia obligatorie sau aceea din cadrul învățămîntului politic U.T.C., reprezintă un criteriu de selecție util, credem.

Un rol însemnat îl are cabinetul de științe sociale. Inzestrarea lui cu cărțile politice cele mai noi este o bună premisă de lucru. Paralel, în cadrul cabinetului s-a organizat o bibliotecă bogată ce cuprinde și cărți și reviste de filozofie. Aș exemplifica, în acest sens, realizarea a patru volume de filozofie, alcătuite pe criterii tematice (gîndirea filozofică antică, epoca modernă, marxism-leninismul, gîndirea politică românească).

— Ce cărți apărute în Editura politică v-au fost de o reală utilitate atît la cursuri, cît și în celelalte activități politico-educative?

— În primul rînd, seria de „Opere” ale clasicilor marxism-leninismului și „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate” de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Apoi, cele apărute în colecțiile: „Biblioteca de filozofie și sociologie”, „Materialism dialectic și științele naturii”, „Idei contemporane”, „Biblioteca de istorie”, „Evocări”.

Printre elevi, un succes deosebit îl are „Cine știe... răspunde”, iar printre profesori „Introducere în psihologia socială a grupurilor școlare”.

În sfîrșit, o tipăritură mult așteptată, „Dicționarul de estetică generală”.

În ansamblu, consider că Editura politică reușește să pună cu promptitudine la dispoziția profesorilor și elevilor literatură politică de stringentă actualitate și materiale informative din cele mai variate domenii, de o excepțională calitate științifică.

Ținînd seama însă de importanța din ce în ce mai mare pe care o are studiarea literaturii politice, cunoașterea și aprofundarea problemelor politice și ideologice de către profesori și elevi nu numai la disciplinele sociale, ci în întregul proces instructiv-educativ, cred că ar fi necesar ca Editura politică să-și lărgască gama publicistică, să găsească modalități adecvate prin care să vină mai eficient în sprijinul școlii.

Mă gîndesc, de pildă, la editarea unor pliante pe diverse discipline sociale, a unor mape care să cuprindă grafice, organigrame, scheme etc. care să ilustreze sugestiv aspecte ale dezvoltării economiei noastre, de exemplu, sau aspecte din alte domenii. Foarte utile sînt dicționarele care, apar destul de rar și întotdeauna sînt accesibile elevilor. În ceea ce privește tirajul cred că este absolut necesar ca unele volume sau broșuri acestora să fie sporit considerabil pentru ca să poată fi la îndemîna fiecărui profesor, a fiecărui elev.

EMIL CILANU

Portrete de dascăli

**PASIUNE
ȘI
DĂRUIRE**

Despre munca și pasiunea deosebită pentru tehnică a tânărului director adjunct Alexandru Ardeleanu de la Școala generală din Dărmănești, județul Bacău, îți vorbesc înșeși clădirea școlii și moderna aparatură cu care este înzestrată ea. O școală generală din mediul rural, ale cărei laboratoare și cabinete pot sta alături de cele ale oricărei instituții similare din oraș. Tot ceea ce s-a putut automatiza aici a fost automatizat. Laborator audio-vizual cu instalații complexe comandate de la pupătru, cabinete și laboratoare cu toată aparatură necesară desfășurării unui învățământ modern, instalația de interfon construită odată cu clădirea școlii, un aparat Verfix, soneria automată, sînt cîteva dintre realizările colectivului didactic al școlii. Inițiatorul și realizatorul multora dintre ele este acest „om cu mîna de aur”, cum îl numea pe bună dreptate Alexa Vasile, directorul școlii.

L-am întrebat pe tovarășul Alexandru Ardeleanu de unde această pasiune pentru tehnică, după ce planuri și schițe construiește.

„Curiozitatea pentru tehnică pe care o aveam în copilărie s-a transformat apoi, în facultate, într-o veritabilă pasiune. Ideea de a moderniza școala în care lucrez mi-a venit odată cu construirea acestui local modern. Am început întii cu instalația de interfon, apoi au venit celelalte: Verfixul, laboratorul audio-vizual și toate celelalte instalații automate din cabinete și laboratoare. Planuri și schițe nu am avut, dar mi le-am făcut. Apoi, apucîndu-te de lucru, planurile se nasc singure. Cea mai mare bucurie pentru mine ar fi să pot transmite elevilor mei această pasiune. În această privință cred că mi-am cîștigat o mare parte dintre elevii de la seral, care mi-au fost de un real ajutor în tot ceea ce am construit în școală. Mai ales că ei vin și cu îndemînarea pe care le-o dă munca în producție. La început eram singur. Mulți dintre colegii priveau cu neîncredere această acțiune de modernizare a mijloacelor de învățământ. Am avut de înfruntat o anume concepție, potrivit căreia o lecție bună se poate desfășura și într-o clasă obișnuită. E adevărat. Ambianța nu e totul. Dar ea stimulează pe profesor și elev. În prezent toți sînt cîștigați. Asistențele directorului la lecție care se fac din cancelarie prin intermediul interfonului au devenit ceva obișnuit. Acum fiecare e preocupat de tehnică, de modernizarea cabinetului”.

„Ascultam pe tînărul care terminase facultatea doar cu șase ani în urmă și care își depăna firul viitoarelor proiecte: continua dotare și modernizare a cabinetelor, în special cele de geografie, muzică, desen și matematică, găsirea celor mai bune soluții în amenajarea unor cabinete pentru clasele I-IV, autodontarea atelierelor școlii etc.

— În realizarea proiectelor dv. vî izbîți de niște greutăți?

— Da, greutatea cea mai mare constă în lipsa timpului. Dacă ar fi timp...

Am înțeles că, într-adevăr, pasiunii nu i se poate opune decît lipsa de timp. L-am reîntîlnit mai tîrziu pe directorul Al. Ardeleanu la „Expo'72” își însoțise aparatul „Verfix” la expoziția ce reunea deopotrivă talentul și munca profesorilor și elevilor. Aceleași proiecte, aceeași preocupare de a culege tot ce e interesant, de a pune în practică în propria școală.

Prin pasiunea și dăruirea cu care își însoțește munca, profesorul Alexandru Ardeleanu a făcut din localul unei școli rurale o modernă instituție de învățământ.

CORNELIA PAUN

PREDAREA „SIMULTANĂ”

Determinat de anumite împrejurări, în unele școli din țara noastră se predă simultan la două sau la patru clase. Există, firește, deosebiri față de predarea tradițională — clasa și învățătorul; există, de asemenea, deosebiri — nu numai sub aspectul cantității de timp afectat — și între predarea simultană la două, respectiv la patru clase.

De curînd, am efectuat un raid la cîteva școli cu predare simultană din județul Bihor. Primul gînd, după luarea contactului cu acest fenomen școlar, a fost de a explora posibilitățile de limitare a lui. Discuțiile cu inspectorul școlar general al județului Bihor, prof. Ana Săndulescu, ca și acelea cu inspectorul pentru clasele I-IV din cadrul acestui inspectorat școlar, Gh. Buda, mi-au dovedit că predarea simultană este în funcție de cîteva factori obiectivi. Mai întii, factorul populație-scolară. Localități mici, cu un număr redus de elevi, sînt multe în cuprinsul acestui județ. Pentru a constitui clase normale cu patru învățători, ar trebui ca la școala respectivă să existe un număr de cel puțin 81 de elevi înscriși la ciclul I. Intervin, apoi, distanțele mari care despart aceste localități. Pentru a grupa în anumite localități copiii la aceeași școală sau a-i aduce la o altă care funcționează într-o comună învecinată ar însemna a-i obliga — inclusiv pe elevii de 6 ani — să parcurgă distanțe de multe ori apreciabile. (Acest considerent s-a avut în vedere și în organizarea unor școli cu predare simultană la două clase în unele cartiere ale municipiului Oradea).

Ceva despre densitatea lecției

În predarea simultană se parcurge aceeași programă școlară, se învață după aceleași manuale, învățătorii manifestă aceleași exigențe față de pregătirea elevilor lor. Toate acestea într-un timp matematic redus aparent la jumătate sau la un sfert din cel afectat unei ore de clasă desfășurată obișnuit. Dar raportul dintre timpul efectiv consacrat lucrului cu o clasă în condițiile predării simultane și acela destinat activității independente a elevilor nu este despărțit atît de rigid. Învățătorului nu-i scapă nici un moment din atenție, atunci cînd lucrează cu o altă clasă, clasa sau clasele care lucrează independent. Ne putem da seama cît consum nervos solicită o singură oră, ce strategie didactică trebuie să urmărească învățătorul, de cîtă elasticitate și suplețe trebuie să dea dovadă în timpul desfășurării lecției, cît de spontan trebuie să reacționeze el la o situație ivită în oră și care nu a putut fi prevăzută de acasă.

Sînt evidente cîteva avantaje și dezavantaje pe care predarea simultană le implică. (Am asistat la o lecție de predare simultană, la două clase, la Școala generală din

Petrileni — învățătoare Saveta Palcu, precum și la cîte o oră de clasă la școlile cu predare simultană la patru clase: Școala generală din Fîniș — învățătoare Florica Bormuz; Școala generală din Grădinari — învățătoare Elena Boldi și Școala generală din Ronțău II — învățător Paul Petre. Primul avantaj pe care această modalitate de predare îl oferă este dezvoltarea disciplinei, atenției, puterii de concentrare a elevului. De asemenea, trebuie amintit că, încă de la această vîrstă, elevul este deprins cu munca independentă în clasă (bineînțeles, sub îndrumarea și supravegherea permanentă a învățătorului). Numărul mic de elevi în cadrul predării simultane permite învățătorului să lucreze cu toată clasa și să examineze de mai multe ori un elev în cuprinsul acestui interval de timp. Cu aceste calități formate în cadrul ciclului I elevii trec în etapa următoare de școlarizare. Trecerea, în cele mai multe cazuri, însemnă deplasarea într-o altă localitate (care poate fi tot sat, dar poate fi și oraș). În acest ultim caz, problemele de acomodare cu condițiile de predare ale ciclului II al școlii generale — mai mulți profesori — se interferează cu acelea de acomodare la alt mediu.

La punctul de întîlnire cu clasa a V-a

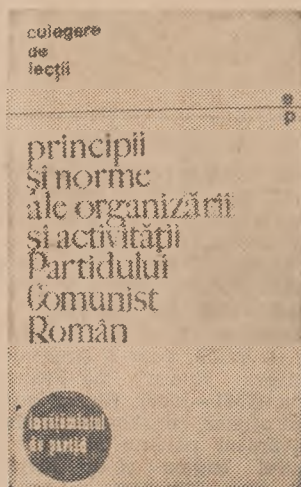
Am vrut de aceea să prindem pe viu „punctul de întîlnire” dintre predarea simultană și ciclul II — clasa a V-a — și îndeosebi primul

trimestru. În acest scop, am discutat cu cîteva dintre profesorii care predau la clasele a V-a de la Liceul „Dr. Petru Groza” din Orașul Dr. Petru Groza. Interlocutori, profesorii: Petru Vesa — directorul liceului; Filofteia Talhas — limba română, director adjunct; Claudia Sabău — matematică și Doina Ruge — geografie. Transcriem cîteva dintre observațiile formulate cu acest prilej. La limba română se constată în primele săptămîni de trecere în clasa a V-a o exprimare mai greoaie la acești elevi. Nu au formată deprinderea de citire expresivă: vin din școală cu o citire cîntată, de care profesorii din ciclul II trebuie să-i dezvețe. Se simte aici lipsa unor lecturi particulare. Ca urmare, limbajul acestor elevi este mai puțin dezvoltat în raport cu al colegilor lor proveniți din școli cu predare normală. La gramatică se observă că ei cunosc definițiile diferitelor categorii gramaticale, dar dovedesc mai puțin aplicație la analiza pe text. În ce privește matematica, se constată o anumită lipsă de deprindere în judecata propriu-zisă a problemei. Elevii nu și-au însușit suficient limbajul matematic necesar înțelegerii enunțului problemei. Posedă, totuși, tehnica de calcul. Aite aspecte tîn de dificultățile de adaptare la condițiile unei ore de clasă de 50 minute efectiv: obosesc mai repede, fapt iarăși explicabil. Procesul de acomodare al unui elev provenit dintr-o școală cu predare simultană durează circa o lună și jumătate. Pentru a facilita acomodarea sînt luate o serie de măsuri, între care interlocutorii mei au amintit: asigurarea priorității la semiinternat; organizarea de ore speciale de meditație la obiectele principale (română și matematică); teste de sondaj pentru a observa dificultățile mai frecvente.

La finele clasei sau ciclului de școlarizare elevul provenit dintr-o școală cu predare simultană posedă aceleași deprinderi de lucru ca și colegul său provenit dintr-o școală cu predare normală. Am întrebat pe două dintre învățătoarele la ale căror ore am asistat dacă în programa liceelor pedagogice este prevăzută și transmiterea unor cunoștințe și tehnici de lucru adecvate acestei modalități speciale de predare. Răspunsul a fost negativ. De aceea, ni se pare binevenită sugestia inspectorului școlar general al județului Bihor — prof. Ana Săndulescu — ca I.C.P.P.D. să prevadă în cursurile de reciclare care se tîn cu învățătorii, dezbaterile problemelor pe care le ridică predarea simultană la două sau patru clase. Multe din dificultățile pe care încă le întîmpină învățătorii — îndeosebi cei cu mai puțină experiență — ar putea fi astfel preîntîmpinate.

NICOLAE SORIN

CARTEA POLITICĂ

Primul volum din seria manualelor pentru învățământul de partid apărut recent, cuprinde 21 de lecții elaborate de activiști din aparatul de partid și de stat, cadre didactice, publiciști etc. Lucrarea a fost coordonată de Paul Radovan, conferențiar la Academia „Ștefan Gheorghiu”, redactor șef adjunct al revistei „Era socialistă”.

Semnalam cititorilor revistei noastre titlurile capitolelor cuprinse în această lucrare: **PARTIDUL Comunist Român** - partid marxist-leninist, avangarda revoluționară a clasei muncitoare, a întregului popor. Creșterea rolului conducător al partidului și integrarea sa tot mai organică în procesul construcției societății socialiste multilateral dezvoltate; **STATUTUL**, lege fundamentală a organizării și activității Partidului Comunist Român. Modificările aduse Statutului de Conferința Națională a

partidului din iulie 1972: **CALITATEA** de membru al Partidului Comunist Român. Rolul și poziția comunistului în producție, familie și societate; **CENTRALISMUL** democratic - principiul fundamental al activității și funcționării partidului; **DEMOCRATIA** internă de partid. Sarcinile stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. și Conferința Națională din iulie 1972 cu privire la dezvoltarea continuă a democrației în viața partidului; **CONDUCEREA** și munca colectivă - principiu fundamental al conducerii de partid. Munca colectivă și răspunderea personală în cadrul comitetelor de partid și al birourilor organizațiilor de bază; **DISCIPLINA**, de partid, esența și trăsăturile ei, promovarea principialității, a normelor eticii comuniste în relațiile și comportarea comunistilor, a responsabilității pentru îndeplinirea sarcinilor; **MUNCA** organizatorică și rolul ei în îndeplinirea liniei politice a partidului. Necesitatea perfecționării stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor de partid; **ROLUL** și funcțiile adunărilor de partid în educarea partinică, revoluționară a comunistilor. Pregătirea și desfășurarea adunărilor de partid; **ORGANIZAȚIILE** de bază ale partidului. Întărirea rolului fiecărei organizații de partid în cadrul colectivului în care își desfășoară activitatea; **DREPTUL** de control al organizațiilor de partid. Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972 despre căile și modalitățile exercitării și întăririi controlului; **MUNCA** politică de masă. Obiectivele, formele, metodele și mijloacele muncii politice de masă. Necesitatea asigurării legăturii organice între munca politică și sarcinile concrete ale colectivelor din fiecare unitate economică și instituție; **PLANIFICAREA** muncii, organelor și organizațiilor de partid. Îmbinarea sarcinilor actuale cu cele de perspectivă în munca de partid; **CUNOAȘTEREA** realității - condiție de bază în reali-

zarea unei conduceri competente. Forme și metode de investigație științifică folosite de organele și organizațiile de partid pentru cunoașterea situației concrete și stabilirea măsurilor corepunzătoare; **ELABORAREA** hotărârilor de către organele și organizațiile de partid. Organizarea aplicării și exercitarea controlului îndeplinirii lor; **COMISIILE** pe probleme și rolul lor în activitatea organelor de partid. Activul de partid. Documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din iulie 1972 despre necesitatea atragerii unui larg activ obștesc la control și îndeplinirea sarcinilor; **POLITICA** științifică a Partidului Comunist român de selecționare, creștere, educare și promovare a cadrelor. Principiul rotației cadrelor în munca de partid și de stat; **PROMOVAREA** noului în munca de partid. Studiarea și generalizarea experienței înaintate. Atitudinea critică și autocritică deschisă - garanția acționării cu răspundere pentru lichidarea lipsurilor; **CONFERINȚA** Națională a Partidului Comunist Român din iulie 1972 despre perfecționarea conducerii de către partid a activității economice. Forme și metode eficiente de muncă politică și de conducere utilizate de organele și organizațiile de partid din industrie, construcții, transporturi, comerț, gospodărie comunală; **LOCUL** și importanța organizațiilor de masă și obștesci în sistemul democrației noastre socialiste. Conducerea de către partid a organizațiilor de masă și obștesci; **ROLUL** și locul muncii ideologice în activitatea organelor și organizațiilor de partid.

Acest prim volum care inaugurează seria manualelor necesare învățământului de partid și de stat se adresează deopotrivă, atât propagandiștilor, lectorilor și cursanților cuprinși în diverse forme de învățământ politic, cât și cadrelor didactice de la catedrele de științe sociale.

H. LEREA

VĂ RECOMANDĂM :

ERA SOCIALISTA
NR. 3 (11), 1972

Sumarul noului număr al „Era socialiste” ne anunță un grupaj de materiale axat pe tematica actuală a vieții noastre social-economice și politice și a dezbaterilor de idei care fructifică filozofia materialistă. După articolul introductiv, ocazionat de împlinirea aniversării a 25 de ani de la proclamarea Republicii, Ion Florea („Economicul și politicul în procesul democrației socialiste”) abordează problema democratismului economic care se re-

feră atât la „formele de conducere ale economiei în ansamblu și, în special, ale întreprinderilor - ca celele ale acestora” - cit și la „principiile și formele organizării economice, ale repartiției și planificării, la implicațiile sociale profunde pe care le generează”. Se desprinde clar, ideea că democrația economică în țara noastră se manifestă prin participarea directă a oamenilor muncii la conducerea activității economice, în toate etapele acesteia, de la actul de decizie pînă la procesul de producție.

„Civilizația socialistă”, articolul lui Al. Tănase ne prezintă o documentară explicație a conceptu-

lui de **eră socialistă**, „epocă istorică de mare intensitate social-umană, în care socialismul, ca realitate socială obiectivă, dar și ca idee, este cel mai puternic generator de forță morală, de gânduri și acțiuni, de energii spirituale”.

Pe baza unor date elocvente pe care le oferă realitatea economică a țării noastre, conf. dr. Radu Mănescu scrie despre „Mecanismul planificării investițiilor sub influența uzurii morale”.

Împlinirea a 100 de ani de la moartea lui Ludwig Feuerbach (la 13 septembrie) îi prilejuește lui Alexandru Valentin o sinteză a tezelor gânditorului german, precursor al filozofiei marxiste.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 67 din 28 octombrie 1972

PARTICULARITĂȚI ALE REPRODUȚIEI ÎN CAPITALISMUL MONOPOLIST DE STAT

Reproducția capitalului social cuprinde — după cum se știe — atât procesul de producție, cât și procesul de circulație și se poate desfășura în mod normal, numai dacă se asigură condițiile ce-i sînt necesare, dacă se respectă legile obiective ce stau la baza acestui proces.

Intrucît reproducția capitalistă se desfășoară nu în scopul satisfacerii nevoilor societății, ci în scopul obținerii unui profit din ce în ce mai ridicat, este exclusă posibilitatea coordonării întregului proces de producere și realizare a capitalului, estomparea contradicțiilor reproducției. Aceasta, deoarece, prin însăși esența sa, relația de capital se întemeiază pe un mecanism de permanentă ciocnire a capitalurilor individuale sau de grup, pe o serie de contradicții și obstacole specifice, ceea ce determină ca disproporția și mișcarea spontană să fie modul obiectiv de manifestare a economiei capitaliste. Disproporționalitatea provoacă însă greutăți, uneori foarte mari, în realizarea produselor, din care cauză reproducția în ansamblul său este perturbată, iar din cînd în cînd zguduită. Intrucît mecanismul spontan prin care în trecut se asigura ieșirea temporară din astfel de situații se prezintă astăzi complet deteriorat, statul intervine tot mai activ în economie și încearcă, prin diferite mijloace de ordin economic și politic, „rezolvarea” contradicțiilor și asigurarea cadrului necesar reproducției sociale. Ca atare, în condițiile actuale ale capitalismului, pe fondul intensificării dominației monopolurilor, al revoluției științifico-tehnice care adîncește diviziunea socială a muncii și amplifică legăturile dintre ramuri și sectoare, ca și al dezvoltării capitalismului monopolist de stat, întregul mecanism al reproducției capita-

* Produsul intern brut se compune din valoarea nou creată plus amortizările.

liste se complică, iar modul concret de acțiune a legilor reproducției, ca și modul de mișcare a contradicțiilor sale îmbracă forme caracteristice noi față de perioadele precedente. Iată cîteva din acestea :

1) O primă categorie de transformări sînt cele ce au loc în sferele reproducției. După cum se știe, K. Marx a delimitat în cadrul reproducției patru sfere : producția, repartiția, schimbul și consumul. În condițiile actuale, ca urmare a procesului tot mai pronunțat de transformare a științei în forță de producție directă, tot mai mulți economiști, filozofi, cercetători sînt de părere că se cristalizează o nouă sferă a producției sociale — cercetarea tehnico-științifică. Această sferă are un rol deosebit în creșterea economică, lucru rezultat din faptul că cea mai mare parte din creșterea productivității muncii sociale se asigură în prezent prin introducerea tehnicii noi, iar aceasta, la rîndul ei, deplînde tot mai mult de angajarea și eficiența cercetării științifice.

Transformarea cercetării științifico-tehnice într-o sferă distinctă a producției sociale reprezintă și unul din factorii obiectivi care acționează astăzi în direcția creșterii rolului statului ca agent nemijlocit al vieții economice. Se poate spune că investitorul principal în această nouă sferă a reproducției este statul — purtătorul intereselor generale ale burgheziei monopoliste. În Franța, de exemplu, din totalul cheltuielilor pentru cercetarea tehnico-științifică pe perioada 1966—1970, numai 30 la sută a revenit sectorului particular. De asemenea, în ultimii ani, partea suportată de stat din aceste cheltuieli a reprezentat în Anglia peste 60 la sută, iar în S.U.A. aproape 60 la sută. Bineînțeles, că de rezultatele cercetărilor beneficiază în primul rînd marile monopoliuri.

Tot în domeniul sferelor repro-

ducției se remarcă și un alt fenomen și anume, o pronunțată tendință de creștere a rolului sferei producției nemateriale (știință, învățămînt, ocrotirea sănătății etc.) și a serviciilor în procesul de creare a produsului social total — substanța materială a reproducției. O dovadă o reprezintă scăderea ponderii forței de muncă ocupate în producția materială și creșterea celei ocupate în sfera formelor nemateriale ale avuției sociale.

O altă expresie a fenomenului amintit o constituie ponderea serviciilor de tot felul (materiale și nemateriale) în valoarea produsului intern brut*. După datele O.N.U., referitoare la principalele țări capitaliste dezvoltate (S.U.A., Canada, Japonia, Franța, R.F.G., Italia, Anglia), această pondere oscilează între minimum 42 la sută (R.F.G. și Italia) și maximum 58 la sută (S.U.A.). De altfel, aceasta este o legitate a dezvoltării. Cu cît o societate este mai slab dezvoltată din punct de vedere economic, cu atît activitatea sa este îndreptată, în special, în producția de bunuri materiale. Dimpotrivă, cu cît nivelul economic, baza industrială și forța productivă a muncii sînt mai mari, cu atît activitatea economică a societății se complică, se schimbă însăși structura economiei și capătă o însemnătate crescîndă activitatea dirijată spre producerea valorilor de consum nemateriale și a serviciilor. În prezent știința și învățămîntul — activități ale producției nemateriale — constituie, în țările capitaliste dezvoltate, sfere vaste de aplicare a muncii sociale, iar investițiile făcute în aceste sfere sînt tot mai mult asimilate cu investițiile de capital fix productiv.

2) Un alt grup de fenomene ce se înscriu pe linia particularizării reproducției capitaliste postbelice se referă la modificările ce au loc în structura produsului social total. Privit din punct de vedere al expresiei sale materiale, produsul social total manifestă tendința de creștere a greutății specifice a produselor date de industria constructoare de mașini, care, în unele țări dezvoltate, reprezintă între 1/3 și 2/5 din totalul industriei prelucrătoare. Paralel, scade ponderea industriei alimentare, extractive, a unor ramuri ale industriei textile, de confecții, de mobilă, cum și ponderea producției agricole. În ceea ce privește structura valorică a produsului social total, se constată o scădere a cheltuielilor de capital constant pe un dolar producție, scădere provocată de : creșterea mai rapidă a randamentului și eficienței mașinilor față de propria lor valoare, creșterea ponderii mijloacelor de muncă active și scăderea corespunzătoare

Rozalia MARINESCU

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag. 1-a)

re a celor pasive, creșterea mai rapidă a productivității muncii față de înzestrarea tehnică a ei, valorificarea superioară a materiilor prime, îmbunătățirea calității produselor, folosirea înlocuitorilor, creșterea gradului de calificare a forței de muncă și a intensității muncii etc.

Considerăm necesar a sublinia că tendința de reducere a capitalului constant pe un dolar-produție, cauzată în ultima analiză de progresul științifico-tehnic, nu se poate manifesta ca un proces rectiliniu. Aceasta deoarece asupra lui influențează și factori ce-l frânează. Printre aceștia amintim: încetinirea, în unele perioade, a creșterii producției sociale — rezultat al contradicțiilor reproducerii capitaliste; neconcordanța dintre prețuri și valoare; creșterea cheltuielilor militare, a producției de război și diminuarea, din această cauză, a rezervelor potențiale de sporire a producției; schimbările în structura economiei; existența — în anumite perioade și ramuri — a unor capacități de producție nefolosite, perioadele de conjunctură nefavorabilă. Toți acești factori fac să nu existe un paralelism perfect între progresul tehnic și reducerea necesarului relativ de capital constant.

3) În strînsă legătură cu tendința de scădere a capitalului constant pe unitate de produs, se remarcă unele particularități privind dinamica compoziției organice a capitalului. Începînd cu al treilea deceniu al secolului nostru și, mai ales, după al doilea război mondial, sub influența progresului tehnic și a creșterii productivității muncii, compoziția tehnică a capitalului a crescut mai repede decît compoziția lui valorică. În consecință, se

poate spune că, astăzi, compoziția valorică a capitalului nu reflectă decît parțial modificările din structura material-tehnică a factorilor producției. De vină este nu numai randamentul și eficiența mijloacelor de muncă, care, așa cum s-a arătat, devansează valoarea lor, ci și faptul că, sub influența creșterii gradului de calificare a forței de muncă, a ponderii specialiștilor în totalul forței de muncă ocupate, a cheltuielilor pentru pregătirea, calificarea muncitorilor, cum și a altor cheltuieli componente ale valorii forței de muncă (cheltuieli pentru însușirea culturii și artei, pentru întreținerea sănătății etc.), capitalul variabil (suma salariilor plătite) crește mai repede decît numărul muncitorilor.

Rezultă că, acțiunea legii creșterii compoziției organice a capitalului cunoaște unele particularități față de trecut. În primul rînd, este vorba de decalajul ce s-a creat între expresia valorică și raportul material tehnic al factorilor producției, decalaj ce are la bază creșterea mai rapidă a compoziției tehnice a capitalului față de cea valorică. În al doilea rînd, se modifică întrucîtva efectele sociale ale acțiunii acestei legi. În condițiile actuale nu se mai manifestă în aceeași măsură tendința de creștere continuă a armatei industriale de rezervă a capitalului. Situația țărilor capitaliste dezvoltate arată că șomajul a fost redus în unele țări și în unele perioade la proporții efective minime iar în altele se păstrează la un nivel mai mult sau mai puțin constant. Creșterea fără precedent a producției și a productivității muncii, apariția de noi ramuri și subramuri economice și, îndeosebi, dezvoltarea producției al cărei rezultat nu este destinat consumului imediat productiv și dezvoltarea nemai-

înțilnță a sferii serviciilor au solicitat și solicită forța de muncă suplimentară. În aceste condiții, în țările imperialiste, legea capitalistă a populației nu mai acționează cu intensitatea de altădată. Deși acumularea capitalului n-a încetat a produce mijloacele necesare transformării unei părți a populației în suprapopulație relativă, în condițiile capitalismului monopolist de stat există un complex de factori de ordin economic (ca cei amintiți mai sus), la care se adaugă și factori de ordin politic (intensificarea luptei de clasă, intervenția statului în economie etc.) care îngrădesc, iar uneori chiar anihilează, acest proces. Dacă mișcarea șomajului din perioada postbelică s-a aflat în relație mai mult sau mai puțin inversă cu dinamica creșterii capitalului și a populației, aceasta se explică tocmai prin intensitatea cu care au acționat factorii amintiți. În al treilea rînd, este de remarcat faptul: creșterea compoziției organice a capitalului este însoțită și astăzi de creșterea dimensiunilor producției, de ridicarea gradului de concentrare și centralizare a capitalului. În consecință, are loc o socializare a producției în proporții ce tind să cuprindă întreaga activitate economică, ceea ce confirmă concluzia teoriei marxiste cu privire la pregătirea materială a revoluției socialiste. În sfîrșit, deși compoziția organică a crescut, adevărat, mai încet decît înainte, rata profitului n-a scăzut, ci dimpotrivă, a crescut. Aceasta s-a datorat, îndeosebi, creșterii mai rapide a productivității muncii față de salarii, creșterii intensității muncii și, deci, creșterii ratei plusvalorii. Odată cu aceasta se accentuează însă și contradicțiile sociale ale capitalismului.

Lecție în cabinetul de științe sociale la Liceul din Ineu, județul Arad.

Limbajul grafic, un util instrument de lucru la lecțiile de filozofie

Prin natura ei, filozofia, distingând însuși neobservabile, operează cu abstracții se exprimă într-un limbaj teoretic-categorial puțin accesibil pentru elevul obișnuit să opereze cu noțiuni concrete, reprezentabile. Cu toate acestea, socotim că — cel puțin în liceu — nici filozofia nu trebuie să desconsidere limbajul grafic din care poate face un **auxiliar** în formarea reprezentărilor și noțiunilor elevilor. Există încă puține experiențe practice și studii cu privire la funcțiile gnoseologice, didactice, metodologice și motivaționale ale **imaginii în filozofie**. Introducerea imaginii cu rolul ei complex în predarea filozofiei este o sarcină la ordinea zilei. Înființarea cabinetelor de științe sociale are menirea de a ne mobiliza și încuraja în această direcție. Cabinetele nou create își vor căpăta o funcționalitate din ce în ce mai deplină în măsura în care le vom crea o serie de mijloace de informare, de „instrumente de lucru” la îndemâna profesorului și mai ales ale elevului.

Fînd preocupat de introducerea imaginii și prin aceasta a interacțiunii dintre sensorial și abstract în predarea filozofiei, în anul școlar trecut mi-am confecționat o mapă pe care am intitulat-o „**Portretele fizice, morale și intelectuale ale filozofilor**”. Ipoteza de lucru de la care am plecat a fost că o sumară biografie, însoțită de portretul filozofului, face filozofia mai accesibilă și mai umană, îi sporește caracterul formativ-educativ. Formatul de mapă cu file volante o face mai ușor manevrabilă în cadrul lecțiilor curente sau de aplicații, dă imaginii o mai eficientă funcționalitate.

O primă sarcină pe care mi-am propus-o a fost de a-mi procura portretele existente ale tuturor filozofilor studiați de elevi în liceu, de la Thales și Anaximandru din Milet la Aristotel și Lucretiu; de la Hegel și Feuerbach la Marx, Engels și Lenin în cabinetele lor de lucru sau la tribună și de la Dimitrie Cantemir și Vasile Conta pînă la Constantin Dobrogeanu-Gherea. În total, portretele a 60 de filozofi și gânditori. Portretul fotografic al filozofului mă ajută adeseori să completez lecția sau să fixez unele idei, să folosesc inducția în predare.

Desigur, portretele fizice ale filozofilor pot să ne ajute în fixarea cunoștințelor, dar aceasta este prea puțin. De aceea, se fila cu portretul fiecărui filozof am adăugat scurte **note biobibliografice**. Aceste note biografice, în primul rînd, întregesc portretul moral și intelectual al filozofilor. Din acest portret nu puteau lipsi notele bibliografice, citarea operelor reprezentative ale filozofilor. Din operele filozofilor prezint în fotocopii: pagină din „Organon”-ul lui Aristotel, prima pagină din „Novum Organum”, coperta edițiilor primiceps ale „Criticii rațiunii pure”, „Știința logicii”, „Manifestul Partidului Comunist”, pagină din „Caiete filozofice”, foaia de titlu la „Studii critice” a lui Gherea cu dedicația către Fr. Engels, apoi ale publicațiilor: Contemporanul, Socialismul, România liberă, Știința etc.

Pentru ca elevul să cunoască cite ceva și din gândirea originală a filozofului, în încheiere, pe aceeași pagină dau cite un citat semnificativ sau cite o maximă care caracterizează filozoful și opera sa.

Există amănunte semnificative pe care dacă știm să le explicăm și să le interpretăm, facem mai mult decît printr-un vraf de generalități și banalități care nu mai spun nimic subiectului, gândirii lui active. Așa, de pildă, la Thales din Milet, după ce am menționat că este unul din cei șapte înțelepți ai lumii antice, după cum ne spune Platon, am reținut că el a fost negustor astronom, geometru, „inginer”, om politic și filozof materialist grec. Multiplele preocupări ale lui Thales nu sînt un amănunt dacă vom arăta elevilor că toate acestea ne arată statutul filozofiei în antichitate cînd aceasta îngloba toate științele. Apoi trebuie știut că Thales negustorul a călătorit și a învățat de la orientali, Thales „inginerul” și geometrul a uimit pe regele Egiptului, măsurînd înălțimea piramidelor, precum și depărtarea unei corăbii pe mare, iar Thales astronomul, tînr fiind, a prevăzut o eclipsă de soare, stîrnind senzație în cetățile Ioniei. Dacă în alt pliant evoc pe Avicenna, naturalist, medic, chimist, filozof și poet, acesta nu-i un amănunt, dacă vom spune elevilor că toate acestea ne amintesc de acel „om universal” pe care îl va promova Renașterea euro-

peană. Cînd prezentăm portretul de patriarh al lui Leonardo da Vinci, argumentăm că el era: mare pictor, sculptor, arhitect, om de știință și gînditor, personalitate reprezentativă a „enciclopedismului Renașterii”.

Pentru a fi și mai concret, iată, de pildă, cum îl prezentăm în citeva rînduri pe Francisc Bacon (1561—1626), filozof materialist englez, considerat de Marx „adevăratul părinte al materialismului englez și al întregii științe experimentale moderne”. Lui îi aparțin cuvintele prin care se caracterizează și epoca: „Puterea omului stă numai în știință” și „Oamenii nu pot stăpîni natura decît supunîndu-se legilor ei”. „A cunoaște cu adevărat înseamnă a cunoaște prin cauze”. „Știința și puterea omului sînt unul și același lucru”. (Noul Organon). Toate acestea pentru noi nu sînt amănunte, în primul rînd pentru că nu le cerem elevilor să le știe sau să le memoreze ca fond activ de cunoștințe. Aceste date constituie fie un moment al expunerii inductive, fie, mai ales, un moment de **fixare și de aplicare** după predarea lecției. Acest instrument de lucru al profesorului care, multiplicat la xerox poate deveni și un **instrument al elevului**, are o funcționalitate multiplă: e mijloc de informare, de formare a motivației de care avea atîta nevoie, de studiere a lecturii, de meditare, într-un cuvînt, de formare a personalității lor.

V. POPA

(Urmare din pag. a V-a)

meni cinstiți, muncitori, care merită întreaga noastră prețuire. Oricât ar vrea sectele să-i țină în neștiință și să-i izoleze, realitățile vieții sînt prea puternice pentru ca și credincioșii sectelor să nu se convingă de faptul că fiinta omenească are cu totul altă menire decît aceea de a fi sclavă inchipuirilor și credințelor false. Transformările care au avut și au loc în patria noastră, largă activitate culturală și

de educație socială care se desfășoară, constituie o contribuție vie, concretă, la lupta nobilă, de înălțătoare etică umană, care oferă posibilitatea fiecărui om să se poată bucura pe deplin de toate valorile materiale și spirituale create de societatea noastră.

La educarea ateist-științifică a tineretului o deosebită contribuție își aduce, alături de alți factori și școala. Științifice fundamentat, bazat pe teoria marxistă, dialectică asupra lumii și societății,

întregul proces instructiv-educativ, fiecare acțiune din interiorul sau dinafara școlii concurează la educarea ateistă a elevilor, la înarmarea lor temeinică cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu ideologia clasei muncitoare, a partidului nostru. Este de datoria fiecărui profesor, a fiecărui învățător să contribuie, prin întreaga sa activitate la formarea și educarea unor tineri care să slujească cu toată convingerea și devotamentul cauza comunismului, ideile marxismului.

Cabinetul de științe sociale

În paginile presei de specialitate au fost relevate o serie de opinii care au abordat, în special, probleme ale organizării și asigurării funcționalității cabinetului de științe sociale, deosebit de utile pentru activitatea profesorilor care predau aceste discipline.

S-a insistat mai puțin, însă, asupra raportului ce trebuie să existe între cabinetul de științe sociale și activitățile ce se desfășoară în cadrul lui și în afara lui, rolul acestuia în formarea și dezvoltarea priceperilor și deprinderilor de muncă independentă la elevi și de autentic focar de cunoaștere și de propagare a istoriei eroice a Partidului Comunist Român, a politicii profund științifice și patriotice interne și internaționale, desfășurate de partidul și statul nostru.

Asupra acestor probleme încercăm să exprimăm unele considerații care au la bază rezultatele obținute de profesorii de specialitate din județul Dolj.

La Liceul „Frații Buzești” Craiova s-a organizat un schimb de experiență la care au participat și au dat indicații prețioase cu privire la rolul și locul cabinetului în modernizarea predării științelor sociale, cadre de la catedra de științe sociale de la Universitate.

Între problemele discutate a fost și aceea a importanței pe care o are cabinetul de științe sociale în întreaga muncă de educare politico-ideologică a elevilor, de rolul său în organizarea tuturor acțiunilor cu caracter politic.

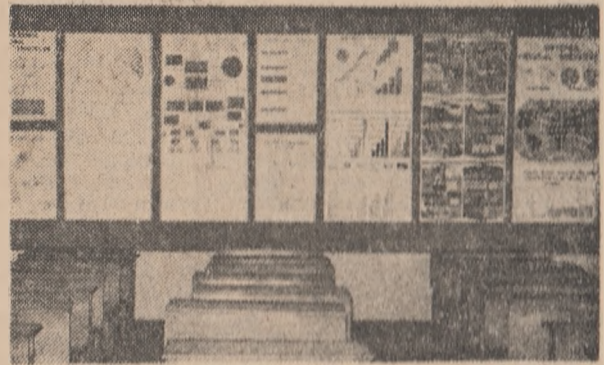
În această direcție, prin planurile de muncă, pe lângă alte probleme, s-a urmărit ca între activitățile desfășurate în cabinet și exterior (Arhivele statului, muzee, întreprinderi economice, bibliotecile etc.) să existe o strînsă legătură.

Biblioteca unui cabinet de științe sociale, oricît de bine ar fi dotată, nu trebuie să excludă, ci să impună, folosirea în pregătirea diferitelor activități a posibilităților de informare și documentare oferite de bibliotecile municipale, orașenești, comunale sau ale diferitelor instituții sau întreprinderi economice.

În acest sens, prin fișierul bibliografic care trebuie să existe la orice cabinet de științe sociale, să fie recomandate, cu precizarea sursei, și acele materiale care nu există în biblioteca cabinetului, dar care se găsesc în posesia altor bibliotec. Pentru aceasta este necesară stabilirea, cu sprijinul Cabinetului Județean de partid, a unui minimum de bibliografie pe capitole sau probleme de economie politică, filozofie sau istoria patriei. Recomandarea acestei bibliografii pentru studiu și pregătirea lecțiilor pe această bază conduce la sporirea conștientizării în pregătirea lecțiilor, cunoștințele teoretice fundamentate pe baza acestei bibliografii devenind trainice și temeinice.

De asemenea, Arhivele statului oferă multiple posibilități de informare și documentare.

Pentru aceasta profesorul trebuie să-i introducă pe elevi în atmosfera de arhivă, să-i obișnuiască și să-i

deprindă să studieze și să valorifice bogatele informații oferite de documentele de arhivă. Alcătuirea unor referate pe baza informațiilor culese și prezentarea lor în cadrul ședințelor de cerc sau în cadrul unor simpozioane vor determina sporirea considerabilă a valorii instructiv-educative a cabinetului, a activităților inițiate și organizate în cadrul acestuia.

Amplificarea acestor legături cu muzeele istorice, cu diferite întreprinderi industriale sau agricole, prin vizite organizate pe anumite teme, valorificarea în cadrul lecțiilor sau al celorlalte activități, a datelor culese cu aceste ocazii, va conduce nemijlocit la creșterea eficienței lor, cabinetele dobîndind astfel valențele unui laborator de gândire vie, dinamizatoare.

Corelarea activităților desfășurate în cadrul cabinetelor de științe sociale și exterior este necesară și cea ce este esențial, reclamată de însuși dezideratul suprem al școlii noastre, legarea învățămîntului de realitate, de producția socială, munca productivă fiind unul din principalii factori de afirmare a tineretului școlar. Această legătură va conferi cabinetului de științe sociale atribuțiile funcționalității așa cum rezultă din prevederile documentelor partidului nostru referitoare la perfecționarea predării științelor sociale. Din acest punct de vedere, eficiența cabinetului, ca instrument viu de lucru, va spori simțitor.

Organizarea cu ocazia diferitelor vizite și excursii a unor discuții cu participarea unor muncitori, tehnicieni, ingineri etc., discuții avînd la bază cunoștințele acumulate de elevi, vor contribui la lărgirea orizontului de cunoștințe al elevilor, vor cîștiga o puternică bază de susținere.

Cunoașterea, de asemenea, a marilor realizări obținute de poporul nostru în opera de edificare a socialismului multilateral dezvoltat în patria noastră va asigura sporirea considerabilă a funcționalității cabinetului de științe sociale.

ALEXANDRU F. DINU

VI

Socialismul și contradicțiile sociale

Concepția filozofică marxistă arată că forța motrice fundamentală a mișcării și dezvoltării în univers o reprezintă contradicția, unitatea și lupta laturilor contrarii proprii fiecărui obiect și fenomen. Contradicția ca noțiune filozofică desemnează relațiile reciproce dintre laturile și tendințele contrarii ale obiectelor și fenomenelor realității, raporturile de unitate și de luptă dintre acestea. Fr. Engels sublinia că „...scindarea în opuzi, lupta dintre aceștia și rezolvarea lor“ constituie motorul dezvoltării în orice domeniu al realității.

Contradicțiile au un caracter universal, fiind prezente în toate părțile universului, de la cele mai elementare fenomene pînă la cele mai complexe. Fenomenelor și proceselor din natură și societate le sînt proprii laturi pozitive și negative, ele conțin elemente care apar și se dezvoltă ca și altele care dispar. Universalitatea contradicțiilor însă, nu este identică cu existența lor „în general“: orice contradicție are un conținut concret, se manifestă într-un domeniu sau altul, într-o etapă sau alta determinată.

Relevind și demonstrînd universalitatea contradicțiilor, ca și specificitatea lor, filozofia marxistă acordă, în același timp, o atenție deosebită cercetării structurii lor, mecanismului prin care acestea determină mișcarea și dezvoltarea într-un domeniu sau altul al realității.

Ca domeniu distinct al realității, societatea omenească reprezintă un teren vast de manifestare a unor contradicții specifice, iar rezolvarea lor permanentă determină, în ultimă instanță, progresul social, schimbarea unei ordini vechi, perimate, prin una nouă, progresivă. Fiecare formațiune socială este, într-un fel sau altul, o unitate contradictorie a laturilor sale componente: a forțelor de producție și relațiilor de producție, a bazelor economice și suprastructurii, a existenței sociale și conștiinței sociale, a diferitelor clase și grupuri sociale de oameni. Orînduirilor sociale bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și scindate în clase sociale opuse le sînt proprii contradicții antagoniste, a căror rezolvare implică drept modalitate principală lupta de clasă, iar consecința finală este înlocuirea orînduirii sociale vechi prin una nouă, superioară.

Socialismul, ca orice alt sistem de organizare socială, nu este ferit de contradicții, de manifestarea unor procese și fenomene con-

tradictorii. Constituind un proces extrem de dinamic, construcția socialistă implică mutații profunde în toate domeniile vieții sociale, dezvoltarea rapidă și în ritm susținut a vieții economice, politice și culturale, perfecționarea continuă a organizării și conducerii sociale, procese ce se realizează prin depășirea permanentă a diferitelor contradicții. V. I. Lenin afirma că „socialismul nu înălătură contradicția, ci numai antagonismul“. În esența lor, contradicțiile caracteristice societății socialiste sînt neantagoniste, ele neexprimînd o opoziție între interesele sociale fundamentale ale claselor și grupurilor sociale. Specificul mișcării și rezolvării acestor contradicții este determinat de conținutul mult mai bogat al unității laturilor contrarii și de mecanismul diferit al luptei dintre ele.

Experiența construcției socialiste în țara noastră, ca și în alte țări, evidențiază faptul că, în comparație cu orînduirile anterioare, unitatea societății socialiste se manifestă pe un teren incomparabil mai larg și se caracterizează prin trăsătură calitativă noi, cum sînt: comunitatea intereselor fundamentale ale oamenilor muncii, concordanța de ansamblu dintre diferitele laturi ale vieții sociale. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție determină ca interesele fundamentale economice, politice și sociale ale întregii națiuni să fie identice, fapt ce conferă societății un caracter unitar, tot mai omogen. Lichidînd exploatarea omului de către om, și — ca o consecință — conflictele de clasă, socialismul lichidează totodată și conflictul dintre individ și societate, creînd posibilitatea unei armonizări crescînde a intereselor individuale cu cele generale.

Unitatea intereselor diferitelor clase și pături sociale ale oamenilor muncii eliberează energia uriasă care, în vechea orînduire, era îrosită în lupta dintre clasele opuse și o pune în slujba unei dezvoltări constructive și armonioase, corespunzătoare intereselor generale și personale ale membrilor societății. Această unitate face posibilă rezolvarea diferitelor contradicții înalte ca ele să se adîncească, să provoace conflicte și convulsii în viața societății. Înălțarea unității social-politice a clasei muncitoare, țărânimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități în jurul partidului acționează ca o

uriasă forță motrice a progresului noii orînduirii.

Punctul de vedere al partidului nostru în legătură cu existența contradicțiilor în socialism, concepția sa cu privire la dinamica și modalitățile rezolvării lor au fost cu claritate exprimate în raportul la Conferința Națională a partidului din iulie 1972 în care secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că: „pornind de la recunoașterea existenței contradicțiilor, este necesar să se treacă la studierea lor temeinică și să se acționeze în mod conștient, ținîndu-se seama de legile obiective ale dezvoltării sociale în socialism, pentru ca aceste contradicții să nu se amplifice, să nu devină antagoniste, să nu ducă la ciocniri violente. Rolul factorului conștient, al conducerii de către partid a activității statului socialist constă nu în a închide ochii și a nega existența contradicțiilor, ci în a recunoaște existența lor, a le studia temeinic și a găsi căile care să ducă la atenuarea și lichidarea lor, asigurîndu-se continuu cîmp liber pentru afirmarea noului în toate domeniile de activitate“.

Contradicțiile nu sînt un fapt întîmplător în viața societății socialiste, ci o componentă inseparabilă a acesteia; ele exprimînd procesul de creștere, de înaintare și afirmare a ceea ce este progresist în lupta cu ceea ce devine retrograd, învechit. Totodată, recunoașterea existenței contradicțiilor în socialism nu înseamnă acceptarea fatalistă a acestora, fetișizarea posibilităților de disfuncționalitate a mecanismului social pe care le conțin aceste contradicții. P.C.R. se situează pe poziția că înțelegerea fenomenelor contradictorii, cunoașterea contradicțiilor în general, oferă posibilitatea factorilor politici de decizie să adopte măsuri eficiente pentru prevenirea manifestărilor negative perturbatoare ale vieții sociale, să adopte soluții prin care să se pună în valoare laturile pozitive ale activității sociale, tendința constructivă a contradicțiilor. De aceea, ele trebuie depistate, analizate și găsite soluțiile cele mai bune pentru depășirea lor. În caz contrar, cu tot caracterul neantagonist, contradicțiile societății socialiste pot să evolueze spre stări de tensiune conflictuale și chiar să determine convulsii sociale.

Aprecierea nerealistă a posibi-

GH. ILIE

(Continuare în pag. a IV-a)

lităților, neluarea în seamă a cerințelor legilor obiective, înțelegerea greșită a dialecticii generalului și particularului, a naționalului și internaționalului pot determina erori, soluții neconforme cu realitatea. Iată de ce partidul nostru insistă pentru studierea permanentă a realității, pentru aplicarea creatoare a teoriei marxist-leniniste la condițiile țării noastre, pentru combaterea rutinei, conservatorismului și introducerea principiilor științifice de conducere la toate nivelele.

Pentru țara noastră, ca și pentru majoritatea țărilor care au pășit pe calea socialismului, se ridică necesitatea soluționării unor probleme complexe și de durată, ținând de decalajul dintre oraș și sat, dintre munca fizică și intelectuală, dintre posibilitățile economice și nevoile directe ale oamenilor, dintre diferitele zone și regiuni ale țării privind nivelul de dezvoltare economico-social. Aceste particularități au determinat cu necesitate elaborarea și înfăptuirea unei politici realiste și științifice în domeniul dezvoltării economiei, științei și culturii, al ridicării nivelului material și spiritual. P.C.R. a promovat cu consecvență industrializarea socialistă în strânsă legătură cu progresul tehnico-științific, fapt ce a asigurat un ritm rapid de creștere a economiei, ritm care va fi menținut și în etapele următoare pentru a asigura micșorarea decalajului care mai desparte țara noastră de țările avansate. Totodată, el a impus menținerea unei rate înalte a acumulării care să asigure realizarea obiectivelor cerute de procesul industrializării. A-

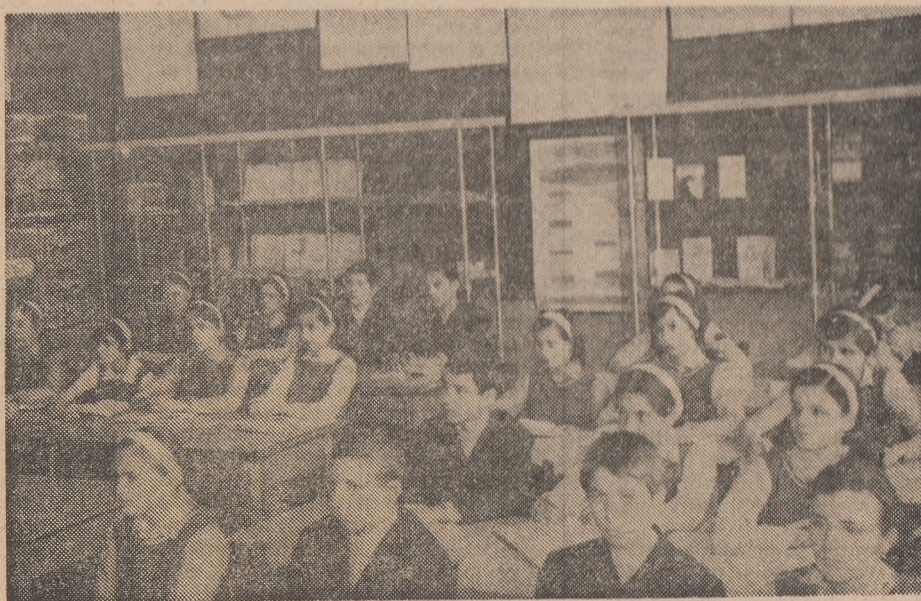
cestea au avut și au o seamă de implicații în cele mai diverse domenii ale vieții sociale, au generat și generează diferite contradicții de creștere. Avem în vedere unele neconcordanțe între gradul de utilare tehnică a industriei și lipsa de cadre calificate, insuficienta experiență a muncii în ramuri moderne ale industriei din partea multor categorii socio-profesionale provenite în principal din mediul rural. Aceste stări de lucruri au impus și impun măsuri organizatorice, politice și educative pentru valorificarea la maximum a potențialului economic de care dispune țara noastră. Eforturi mari au fost și sînt necesare pentru lichidarea decalajului moștenit dintre oraș și sat, fapt ce impune în continuare intensificarea acțiunii de urbanizare, de sistematizare a localităților rurale, realizarea consecventă a programului adoptat în acest sens de Conferința Națională a partidului.

Societatea socialistă păstrează încă pentru o lungă perioadă diviziunea în clase și grupuri sociale, o anumită eterogenitate chiar la nivel micro-social care generează contradicții de interese manifestate pe diferite planuri ale vieții sociale. A ține seama de acestea în elaborarea politicii de alianță dintre clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate și alte grupuri sociale este o necesitate absolută pentru valorificarea integrală a potențialului uman al societății.

Contradicția cu sfera cea mai largă de acțiune în orinduirea socialistă o reprezintă lupta dintre nou și vechi generată de mecanismul de ansamblu al dezvoltă-

rii sociale. În procesul de afirmare, noul se lovește de împotrivirea deschisă sau ascunsă a vechiului care — fie că persistă de la vechea orînduire, fie că rezultă din acele elemente specifice noi orînduirii și valabile într-o anumită etapă — devin perimate în raport cu cerințele dezvoltării în etapele superioare. Pentru a nu se greși în soluționarea acestor contradicții este necesar să se facă o distincție clară între elementele vechiului care formează rămășițe ale orînduirii capitaliste și elemente ale vechiului apărute în procesul construcției noii societăți.

Partidul nostru acționează în soluționarea contradicțiilor prin ridicarea conștiinței socialiste a maselor, a nivelului de cultură și de instruire tehnică-profesională. Totodată, el se ocupă de promovarea cu fermitate a principiilor eticii și echității socialiste, principii care trebuie să reprezinte temelia constituirii tuturor relațiilor sociale. Rolul și activitatea partidului în domeniul soluționării contradicțiilor se manifestă în primul rînd prin sesizarea și dezvoltarea la timp a acestora, iar, în al doilea rînd, prin stabilirea direcției, sensului și urmărilor acțiunii lor. Măsurile luate de partid în ultimul timp privind dezvoltarea economică-socială, perfecționarea vieții sociale în ansamblul ei, intensificarea muncii politico-ideologice de educare socialistă a maselor, ca și dezvoltarea democrației socialiste, vor avea o înfrîngere puternică asupra soluționării pozitive a contradicțiilor sociale specifice actualului etape de dezvoltare a țării noastre, vor constitui premisa înalțării sigure pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Învățămînt politic
U.T.C. la Școala
generală nr. 3 din
București

Sectele religioase

Sectele (de la latinescul *seco* = a tăia) reprezintă grupuri religioase, desprinse din religii mai vechi, diferențiate mai mult sau mai puțin prin dogmele și practicile lor, fiecare din ele revendicând pentru sine privilegiul de a reprezenta în exclusivitate „adevărata credință”, unica și veritabila „cale spre Dumnezeu și izbăvire”. Ele urmează fanatic doctrina unui întemeietor, tind la un separatism exclusiv și și taie aproape toate legăturile cu ceilalți membri ai societății.

Extrem de variate, prin formele lor de organizare, sunt totuși înrudite prin unele trăsături de bază. Fie că e vorba de adventiști, baptiști, creștini după evanghelie sau de penticostali — cărora statul nostru le-a oferit posibilitatea de a se manifesta în cadrul regimului legal al cultelor — fie că e vorba mai ales de martorii lui Iehova (studentii în biblie) sau nazarineii, cu o activitate ilegală, sectele întrețin bigotismul, fanatismul religios, pun accentul pe latura mistică a doctrinei religioase, îndeamnă la trăire exclusiv religioasă, la izolare și îndepărtare de viața socială, manifestă ostilitate și intoleranță față de alte credințe sau concepții de viață. Evită legăturile cu restul populației, propagă căsătorii între aparținătorii sectei pretinzând convertirea obligatorie a celor de altă credință, preferă să lucreze în colective alcătuite pe bază confesională, manifestă închistare în formele de conviețuire proprii sectei. Credincioșii sunt împinși la o trăire individualistă, în afara societății, la refuzul identificării lor cu idealurile acesteia. „Prietenia cu lumea este vrăjmasie cu Dumnezeu”, spune mărturisirea de credință a penticostalilor.

Această separare de mediul social scoate pe oameni de pe drumul unei vieți normale, îi izolează de tovarășii lor de muncă, îi îndepărtează de la bucuriile și nădejzile care fac frumoasă viața oamenilor. Negarea oricărei valori, a oricărui lucru demn de stimă, de prețuire și de dragoste, în afara sectei, destramă sentimentul de solidaritate al adeptilor cu poporul. Sectantul se consideră „frate” cu un membru al sectei de pe oricare meridian, dar nu cu cei care trăiesc aici cu el, dacă aceștia au altă credință religioasă, sau o altă concepție de viață. Se tinde ca sufletul sectanților să fie golit de conținutul comun al sentimentelor patriotice, tăindu-se le-

găturile sufletului dintre aceștia și compatrioții lor.

Sectele manifestă o atitudine refractară față de cultură. Credincioșii sunt îndemnați să trăiască doar în limitele învățării bibliei, să ignore multiplele forme și mijloace de cultură ale societății noastre. Atragerea credincioșilor la activitatea culturală de masă întâmplină greutăți. Aceștia sunt sfătuiți să nu citească ziarele, literatura, să nu se orienteze către desconsiderarea tradiției culturale progresiste a poporului nostru. Sectele ies din coeziunea interioară a poporului român, întrucât nu mai participă la viața spirituală tradițională a acestuia. Sectele rup legăturile de prietenie, de rudenie dintre locuitorii aceluiași sat sau ai altor localități.

Sectele creează dificultăți muncii de educație științifică și de formare a eticii comuniste a tineretului și copiilor. Adventiștii îi opresc de la școală în ziua de sâmbătă. Într-o atmosferă înăbușitoare, sub amenințarea unor tablouri zguduitoare prin care predicile sectante înfățișează „pedepsele hărăzite celor păcătoși”, tinerii și copiii, uneori încremeniți de groază, sunt reținuți în casele de rugăciuni. Este evident că un copil, al cărui suflet este strivit sub amenințările predicilor sectante și al cărui orizont uman este închis, este împiedicat să se mai bucore de perspectiva unei dezvoltări multilaterale, fizionomia sa spirituală fiind bolnavă și mutilată. Sectele pun accentul pe exaltarea sentimentului religios.

Credincioșii ajung uneori să fie cuprinși de obsesii, pretind că au vedenii, că primesc „descoperiri noi din ceruri”. În cazuri de boală unii predicatori penticostali pretind că ceea ce vindocă este „rugăciunea” comunității.

Predicatorii sectanți dau o atenție specială ideilor așa-zise eshatologice (vorbesc despre „sfârșitul lumii”, despre „sfârșitul pământului”). Ei consideră omenirea întreagă destinată osindei veșnice și „așteaptă mintuirea” numai pentru puținii lor adepți. Dezgroapă din textele Apocalipsului viziunea dezastrului și a sfârșitului. Încearcă să creeze o atmosferă de deprimare și de frică. În fața amenințărilor „inevitabile”, condamnă orice bucurie și inițiativă, elimină din viață elanul și optimismul, zdrucește încrederea în posibilitățile de progres, în capacitatea creatoare a omului. Preocupate numai de idealul egoist al „dobândirii fericirii veșnice”, sectele deformează sufle-

tele, le înstrăinează de profilul spiritual al omului societății noastre, le lipsesc de căldura și entuziasmul necesar luptei pentru un viitor luminos.

Sunt sectanți pe care nu-i interesează nici efortul pentru pace. Aceștia consideră că pacea, ca operă umană, nu poate avea consistență în fața lui Dumnezeu, singurul în stare, după ei, să creeze pacea adevărată, dar nu în lumea aceasta.

O particularitate a sectelor este așa-zisa preoție generală. Fiecare sectant devine un propovăduitor al învățării sectei, obligat să convertească și pe alții. Sectele încearcă să se amestece și să supună influenței lor viața de familie și modul de trai al credincioșilor, depășind uneori cadrul normal și legal al vieții religioase. Întreaga această activitate contravine libertății de conștiință a cetățenilor țării noastre și climatului de bună înțelegere, de respect reciproc existent între cultele din țară. Acțiunile de prozelitism ale sectelor, presiunile morale la care ele supun uneori pe unii credincioși — amestecul în viața de familie, în modul de trai al adeptilor — jignesc conștiința unor cetățeni și creează tulburări cu consecințe negative în viața colectivelor de muncă.

Pentru a-i sustrage și de la participarea la formele de educație culturală existente astăzi și a-i menține pe adepți în sfera preocupărilor exclusiv religioase, unii pastori inițiază „cercuri artistice” — așa-zise cluburi sectante, cu program special, poezii, scenele, coruri, orchestre. Întreg programul inoculează aceleași idei mistice proprii învățării sectante. Secta religioasă încearcă astfel să devină o sectă socială: orice informație și orientare a credincioșilor trebuie filtrată de sectă. Aceasta tinde să-l smulgă pe credincios din ambianța vieții noastre sociale.

Cu toate încercările pe care le fac sectele de a-și menține credincioșii pe cărări infundate, aceștia totuși trăiesc în familia mare a oamenilor muncii din țara noastră și iau parte ei înșiși la viața noastră comună. Mulți dintre ei reușesc să-și risipească îndoielile și să cunoască adevărul. Este, de asemenea, vădit lucru că majoritatea credincioșilor ce se lasă prinși în mrejele diferitelor secte care-i atrag pe o cale păgubitoare sunt oa-

PAVEL NICORĂ

(Continuare în pag. a VI-a)

Formarea gândirii prospective

LA ZI

Elaborarea, conceperea și înfăptuirea viitorului — ca fapte și acțiuni contemporane, prezente, dar cu finalizări în perspectivă — dobândesc astfel mari implicații și pe plan educativ. Gândirea spre viitor, atitudinea față de viitor, previzionarea constituie însușiri esențiale ale omului societății noastre, în condițiile schimbărilor și transformărilor rapide care au loc. În fond, gândirea previzională este implicită concepției materialist-dialectice, care privește fenomenele și procesele în continuă mișcare și dezvoltare, inclusiv societatea a cărei mișcare se realizează însă prin activitatea conștientă a oamenilor, care, pe baza cunoașterii legilor dezvoltării ei, își propun scopuri și acționează, folosind diferite strategii, pentru atingerarea lor.

Formarea concepției științifice despre lume la elevi — sarcină esențială a școlii noastre — impune necesitate includerea și realizarea acestui element constitutiv — gândirea prospectivă, previzională.

Construcția

Prefigurarea viitorului, înțelegerea lui de către elevi, se cere să fie tot atât de metodic construită, așa cum se elaborează imaginea și se constituie gândirea asupra trecutului. Or, în multe situații — așa cum am constatat la un număr mare de lecții — procesului educațional îi lipsește această coordonată esențială, el este întrerupt la un anumit punct, pedaland mai mult asupra trecutului, respectiv — urmărind transmiterea și asimilarea de către elevi a unui sistem de cunoștințe selectate din experiența generațiilor trecute. Referințele asupra prezentului sînt tot mai mult încorporate în conținutul lecțiilor în lumina principiului legării școlii de viață. Dar și această cuplare cu prezentul se limitează la realizări, la ceea ce s-a înfăptuit, ea nu cuprinde, sau cuprinde într-o mică măsură, preocupările și eforturile prezente care se vor transforma în viitor în realizări ce vor produce noi mutații în toate domeniile de activitate, în condițiile de existență ale vieții umane.

Cum se modelează și se prefigurează viitorul prin activitatea ce se desfășoară astăzi, ce transformări vor interveni într-un subsistem sau altul, pornind de la liniile direcționale stabilite prin planurile și programele de dezvoltare a țării, sînt probleme care nu numai că ar trebui să capete răspunsuri în cadrul lecțiilor, dar constituie tot ațitea situații problematice menite să solicite din partea elevilor eforturi

de gândire și imaginație creatoare, capacitatea de a valorifica cunoștințele însușite în formularea unor ipoteze, a unor soluții, posibile și probabile.

Punind în fața elevilor într-un fel sau altul problematica viitorului — pe diferite secvențe temporale, mai apropiate sau mai îndepărtate, s-ar veni în întîmpinarea intereselor și preocupărilor firești ale vârstei lor — și aceasta mai ales la clasele mari —, s-ar răspunde la întrebările pe care ei și le pun în legătură cu viitorul patriei, al societății, al omenirii, cu privire la locul și rolul lor într-o existență spațio-temporală diferită în multe privințe de cea de azi. Pentru generațiile tinere care cresc în societatea noastră socialistă răspunsurile se află în noua realitate, în noua condiție umană creată de socialism, în perspectiva larg deschisă spre viitor, în programele de construire a acestuia, elaborate de puterea politică în concordanță cu legițile și tendințele dezvoltării sociale. Tocmai pornind de la aceste realități și perspective sociale, potențialul instructiv-educativ al lecțiilor ar fi mult sporit dacă acestea, în funcție de conținutul lor, ar proiecta imagini și spre viitor, spre ceea ce va fi.

Evantaiul posibilităților

Nu numai lecțiile de educație cetățenească sau din domeniul științelor sociale dispun de astfel de posibilități și nu numai în fața lor apar asemenea conținuturi educative, ci întregul conținut informațional al celorlalte obiecte de învățămînt ar trebui regîndit și restructurat în scopul amintit mai sus.

Dacă ne-am referi la o temă prezentată începînd din clasele mici în conținutul multor discipline (fi. română, geografie, istorie, educație cetățenească) „înfățișarea nouă a orașelor și satelor patriei noastre”, modul ei de realizare conduce la o imagine statică asupra acestor realități sociale. Și astfel, de imagini lipsite de mobilitate, se degajă din multe lecții. Deși pînă la un punct informațiile și construcția lecțiilor sînt corecte și potențiale din punct de vedere educativ — în sensul că se prezintă elevilor schimbările calitative care s-au produs în anii socialismului, în comparație cu trecutul — nu se merge însă mai departe pentru a se constitui o nouă imagine care să reflecte înfățișarea orașelor și satelor în viitor, schimbările ce vor interveni în activitatea oamenilor și în modul lor de viață așa cum sînt ele prefigurate, în

mare, în planurile de dezvoltare economică și socială a țării.

Fiind vorba de această temă, imaginea de viitor a satelor și orașelor patriei ar putea fi constituită pornind de la satul sau orașul unde funcționează școlile respective. În acest sens, planurile de sistematizare și dezvoltare a localităților întocmite de organele administrative (însoțite și confruntate cu cercetări organizate cu elevii pe teren) ar constitui un fel de manuale sau modele din care elevii vor învăța — într-o altă manieră didactică — despre viitorul satului sau orașului în care cei mai mulți dintre ei — dacă nu toți — vor trăi și vor munci. Într-un mod similar ar putea fi concepută predarea multor teme din cadrul celorlalte obiecte de învățămînt care tratează despre tehnică, știință, industrie, agricultură, transporturi, cultură, învățămînt, sănătate, despre nivelul de conștiință și comportare a oamenilor, despre mediul natural, într-un cuvînt tot ceea ce formează conținuturile informaționale ale programeilor și manualelor școlare.

Un proces bilateral

Toate acestea ar putea fi explicate elevilor și pe traiectoria viitorului, proiectat în studiile și documentele previzionale elaborate de partidul nostru. Este adevărat că esența și conținutul procesului educațional se definesc printr-o acțiune bilaterală — de transmitere a experienței sociale și de însușire a ei de către tinăra generație în concordanță cu un anumit ideal educativ. În experiența socială se încorporează însă ca element constitutiv, și experiența de muncă, de gândire și de acțiune ce se constituie în prezent, orientată spre explorarea și construirea viitorului. Acest efort de gândire și acțiune reprezintă valorificarea, utilizarea experienței din trecut, adoptarea, îmbogățirea și structurarea ei în vederea rezolvării în prezent a unor probleme teoretice și practice pe care le ridică viitorul.

Înțelegerea de către elevi a acestei întrepătrunderi le va lărgi viziunea asupra societății, a mișcării ei dirijate, pe coordonatele — trecut, prezent și viitor, le va dezvolta conștiința propriilor lor îndatoriri prezente și viitoare.

Totodată, ei vor învăța pe lîngă multe cunoștințe, metode și tehnici de activitate, valori și norme morale încă ceva în plus care ni se pare esențial: cum este gîndit și făurit viitorul lor și cum trebuie să pregătească, la rîndul lor, viitorul pentru generațiile care-i vor înlocui.

EUGEN BLIDEANU

Inchinată comemorării centenarului morții lui Avram Iancu, culegerea „Iancule, dorule” alcătuită de prof. Pavel Galea, președintele filialei Societății de științe filologice din Arad, înmănunchiază creații populare și creațiile citorva poeți contemporani din județ, dedicate eroului tribun al Apusenilor, Avram Iancu. Cartea, editată prin grija Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Arad, reușește să prezinte fizionomia acestui erou al luptei poporului român pentru dreptate socială și libertate națională în aspecte de mare complexitate sufletească.

Dintr-o convorbire cu profesorul Aurel Bold, inspector general școlar al județului Dolj, aflăm că în acest județ, pînă la 31 decembrie 1972, vor fi create 497 de ateliere școlare în valoare totală de 10,5 milioane lei. Dintre meseriile care vor fi învățate de elevi în aceste ateliere amintim pe cele de lăcătușărie, tâmplărie, croitorie, broderie, gospodărie-menaj, mecanică-auto, electrotehnică și radio-tehnică, strungărie, sudură, impletituri etc. În afara acestor ateliere, s-au mai organizat ateliere-școală în cadrul U.M.M.R. Craiova unde trei grupe de eleve de la Școala generală nr. 10 și două grupe de la Liceul „Tudor Arghezi”, din Craiova se instruiască în meserie de bobinator. În agricultură s-a organizat 128 microcooperative școlare cu 640 hectare teren.

Casa corpului didactic a județului Bihor a înscris pe agenda sa de lucru în noul an școlar câteva acțiuni de un real interes pentru cadrele didactice. Dintre acestea amintim: experimentul organizat cu 9 învățători din cîteva școli din oras și județ pe teme: Folosirea jocurilor de construcție, mijloc de educare, a disciplinilor necesare bunei desfășurări a lecțiilor la clasa I și „Aplicativitatea cunoștințelor de matematică de către elevii claselor I-IV”, experiment urmărit în trei etape (echivalente trimesetrelor școlare). Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice care se prezintă la grad și definitiv a fost inițiat un curs de pedagogie diferențiat pentru profesori și învățători, curs care se va deschide la începutul lunii noiembrie a.e. Destinate aceluiași scop sînt și întocmirea și difuzarea unei bibliografii minimale pe specialități legată de modernizarea învățămîntului. Fără a epuiza lista inițiativelor Casei corpului didactic a județului Bihor, amintim deschiderea cursului de limbi străine — engleză și germană — pentru cadrele didactice din Oradea și împrejurimi, ca și al celui de instruire prospectivă apropiată — pentru copiii personalului didactic.

În orasul Cimpulung Muscel se desfășoară, sub egida Comitetului Culturii și Educației Socialiste, între 22-29 octombrie 1972, cea de a III-a ediție „Toamna musceleană”, amplă manifestare culturală închinată celei de a XXV-a aniversări a Republicii.

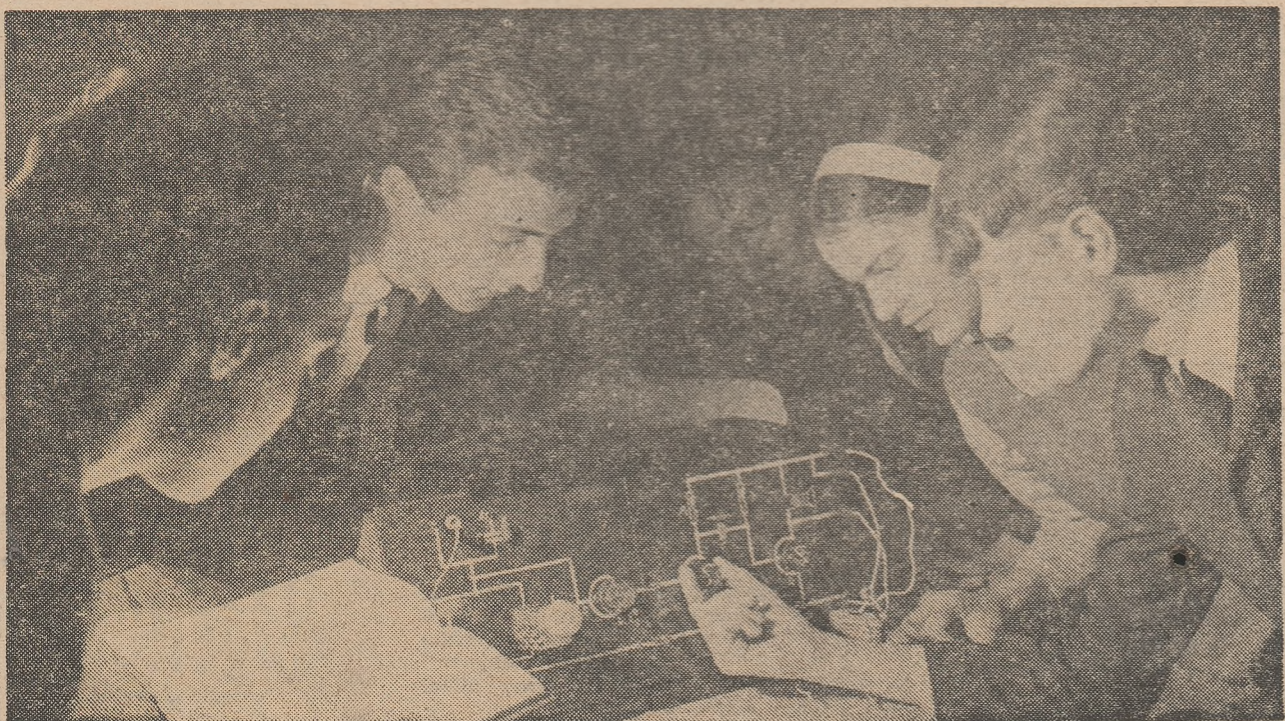
Printre acțiunile programate: simpozionul pedagogic „Coordonate ale învățămîntului românesc în lumina documentelor Conferinței Naționale a P.C.R.” (susținut de prof. I. Rîzescu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, conf. univ. dr. Vasile Bunescu, prof. Valentina Filipescu), vernisaje de expoziții, un panoramic științific pe tema „Problematica viitorului” expunerii, manifestări literare tematice, sesiuni de comunicări științifice, etc.

Cel de-al doilea număr al revistei Liceului sanitar din Galați, „Lumină în retortă” se remarcă prin buna selecție a materialelor publicate. Din cuprins desprindem articolele semnate de elevii Olimpia Ciobanu, Sanda Chioibaș, Marcela Botezatu, Tina Chiriac, Arsenie Ilia, Doina Postaru, precum și cele ale unor colaboratori cu prestigiu ca doctor Gheorghe Tănăsescu, de la catedra de chimie biologică a Institutului de matematică din Timișoara, Florescu Pavel (medic), Popa Georgeta (farmacistă), dr. Viorel M. Popa, Victorița Ioniță, Marcela Botezatu.

În încheiere, o mențiune pentru frumoasa tinută grafică a revistei.

Colegiul redacțional al Buletinului Oficial asigură publicarea în continuare a unor volume de culegeri legislative tematice care conțin principalele acte normative. Astfel se asigură cunoașterea legilor atât de către cei ce trebuie să le aplice, cit și de către toți cetățenii țării, ceea ce constituie o condiție de prim ordin a întăririi legalității socialiste.

Recent a apărut în librării o nouă broșură legislativă din cadrul seriei „Legislație privind învățămîntul, știința și cultura”. Este vorba de Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste din al cărui cuprins semnalăm: Sistemul național de perfecționare a pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste, drepturile și obligațiile unităților socialiste și ale lucrătorilor din aceste unități, Rolul unităților de învățămînt, instituțiilor științifice, asociațiilor profesionale și organizațiilor obștești etc.

Studiu pe aparat la Liceul nr. 1 din Bistrița-Năsăud

O enigmă care își așteaptă dezlegarea :

„APA ANORMALĂ“

• Când apa este un lichid viscos care nu îngheață la 0 grade și nu fierbe la 100 grade.
• Poate, o nouă substanță? • O controversă în care „părțile“ au fiecare dreptate.

Numeroase lucrări științifice publicate în ultimii ani încearcă să răspundă corect la întrebarea: „Există sau nu așa-numita apă anormală?“. Problema în sine, natura apei formate prin condensarea vaporilor pe capilare de sticlă Pyrex, reprezintă și la ora actuală o veritabilă enigmă științifică care intrigă și agită comunitatea științifică internațională. Concluziile la care s-a ajuns au evidențiat două tendințe distincte, cu susținători care se înfruntă deosebit de aprig. Reprezentanții primei tendințe, printre care trebuie evidențiați, în primul rând, cercetătorii sovietici care au pus pentru prima oară în evidență existența apei anormale (N.N. Fediachin, B.V. Deriaghin, N. V. Ciuraev) și unii cercetători americani (Lippincott, Stromberg ș.a.), consideră că apa formată în aceste condiții diferă de apa normală prin proprietățile sale fizico-chimice. Lippincott o consideră ca un polimer al apei, postulând că proprietățile aparțin unei noi substanțe („apa anormală“) pe care o numește „polywater“¹⁾. A doua tendință grupează cercetătorii care se opun teoriei „apei anormale“, explicând schimbările proprietăților fizico-chimice ale apei condensate pe capilarele de sticlă Pyrex proaspăt trase, prin prezența de impurități în concentrații relativ ridicate. Seriozitatea și competența cercetătorilor nu au fost puse la îndoială pentru nici una din taberele în dispută. Datele comunicate și publicate până astăzi au înclinat balanța în favoarea fiecărei tendințe, în funcție de arsenalul mijloacelor tehnice, efortului investigațiilor și acumulării de cit mai multe rezultate experimentale. Pe scurt, rezultatele acumulate nu au condus — până astăzi — la o rezolvare finală, fără echivoc a problemei.

Care este mobilul acestui interes deosebit pentru apa anormală? Interesul și controversa iscate au ceva deosebit, fiind vorba de o nouă varietate a apei, cea mai abundentă, și studiată, ca substanță de pe pământ. Rolul deosebit pe care îl joacă în generarea și întreținerea vieții, aplicațiile nenumărate în știință și tehnologie conferă apei o caracteristică aparte. Apare discordant și surprinzător ca, în situația existenței unor informații imense acumulate în decursul secolelor asu-

pra substanței APA, datele experimentale existente să se dovedească insuficiente în explicarea intimităților componente sale structurale. Mai mult, aplicațiile practice întrevăzute la ipoteza obținerii de cantități mari, au dat un impuls deosebit cercetărilor care au angajat atât laboratoarele din universități, cât și laboratoarele ale unor mari companii industriale interesate. Această febră a căutărilor are în vedere proprietățile noi, surprinzătoare ale apei anormale, ca lichid dens și viscos de consistență gelatinoasă, punct de congelare — 40° C, punct de fierbere în jur de 500° C, tensiune de vapori mai ridicată decât a apei normale, densitatea 1,4 o prezentau ca un agent ideal pentru botele de încălzire necesare în industria chimică, în situații când reacțiile au loc la temperaturi ridicate. Alte aplicații întrevăzute: compusii antiîngheț, lubrifianți de temperaturi înalte, agent de răcire pentru reactorii nucleari în locul apei grele etc.

Apa normală, ordinară, prin proprietățile sale fizice și chimice unice și adesea, inverse față de cele ale altor compusi cunoscuți, este excepțională. Din toate materialele cunoscute, posedă — la o greutate egală — cea mai mare capacitate de a înmagazina căldură. Față de majoritatea altor substanțe, se dilată prin înghețare și — proprietate unică — se contractă în loc de a se dilata, când este încălzită la un interval de câteva grade deasupra punctului său de topire. La toate acestea se adaugă și faptul că apa poate exista într-o mare varietate (cea mai mare cunoscută) de forme fizice sau de faze diferite. De exemplu, se cunosc cel puțin opt sorturi de gheață. Și, pentru a fi compleți, trebuie să adăugăm și speciile izotopice importante, ca apa grea și apa trilitată. În rezumat, apa normală este și ea, într-un sens, anormală.

Apa anormală a fost și este încă obiectul multor speculații care implică un mare volum de muncă experimentală. Rezultatele cercetărilor sovietici au fost confirmate de multe echipe de cercetători englezi și americani, în sensul că lichidul produs prin condensarea vaporilor de apă în capilare de sticlă Pyrex (sau de cuarț), într-o atmosferă de relativă umiditate de la 0,92 la 1,00 diferă substanțial de apa ordinară, deși a

fost amestecată cu aceasta. „Gradul de anormalitate“ variază cu proba, de exemplu densitatea are valori între 1,01 și 1,4 g/cm³ și poate fi mărită prin îndepărtarea vaporilor de apă, prin evaporare sau prin pompare ușoară. Unii preferă să o denumească „superwater“ (Erleander în Physical Review, pag. 868, 1970) fiindcă apa ordinară este ea însăși polimerizată. Măsurarea proprietăților fizice (indice de refracție, densitate etc.) confirmă apariția unei noi substanțe, care se crede că ar fi mai stabilă decât apa ordinară din punct de vedere termodinamic.

Apa anormală nu are un punct de înghețare definit, iar coeficientul de expansiune termică, deși dificil de măsurat precis, este mai mare decât al apei ordinară. Stabilitatea sa rămâne neschimbată până la 500° C, putând fi de asemenea distilată. Proprietățile spectroscopice au putut fi studiate corespunzător. Astfel, în spectrul infraroșu nu apare vibrația de valență O-H între 2500 și 4000 cm⁻¹ proeminentă în spectrul apei normale, dar apar noi benzi de vibrație care nu au putut fi cu precizie atribuite unei substanțe cunoscute. Spectrul Raman și spectrul de rezonanță magnetică nucleară era diferit de acela al apei normale sau al gheții. Allen și Kollmann (în Science vol. 167, pag. 1443, 1970) au efectuat calcule laborioase de mecanică cuantică pentru a prezice proprietăți pentru diferite modele structurale de apă anormală. Ei au determinat structuri și stabilități ale legăturilor chimice în concordanță cu datele experimentale și teoriile structurale existente. Alți autori au propus existența unei serii omoloage de polimeri cu o rețea de molecule de apă, H₂O, cu legături de hidrogen asimetrice și unghiurile între atomii de hidrogen și de oxigen, H-O-H, de 103°.

În timpul acestor speculații, care au căpătat și o mare publicitate, adversarii existenței apei anormale (Davis sau Rousseau de la Bell Telephone Laboratories) presupun, și caută să demonstreze, că proprietățile apei anormale pot fi explicate pe baza impurităților din apă. Ei au preparat apă anormală deuterată sau „poli D₂O“ care are același spectru ca „poly H₂O“. Aceasta demonstrează că legăturile de hidrogen nu provoacă vibrații de valență deosebite în fiecare caz, așa cum se căuta să se acrediteze. Alți cercetători, cu ajutorul unor metode deosebit de sensibile puse la punct de câțiva ani, de exemplu microsonda electronică, au găsit urme apreciabile de sodiu, și uneori de bor. Prezența acestor elemente a fost confirmată de analiza prin activare radioactivă și prin diluție izotopică; mai recent au fost detectate și alte elemente ca, siliciu și carbonul, provenit din substanțe organice. Materialul viscos, nevolatil

conține, de asemenea carbonați, nitrați, cloruri etc. S-a sugerat că apa anormală nu este decât un hydrosol sau un rezultat al distilării apei ordinare conținând impurități provenite din sticla de cuarț sau de Pyrex, sau din alți contaminanți existenți în instalația de lucru. Se apreciază că proprietățile apei anormale sunt foarte similare ca și proprietățile acidului silicic. Spectrele infraroșu găsite sint caracteristice... sistemelor sticlă-apă sau siliciu-apă.

Cercetători australieni (Morariu²⁾ Mills și Wolf, în Nature, London, vol. 227, pag. 373, 1970) par să fi redus considerabil mitul existenței apei anormale, demonstrând că spectrul de rezonanță al protonului poate fi observat cu valori caracteristice nu numai pentru apa anormală, dar și pentru protonii (nucleii atomului de hidrogen) tubului capilar gol, pentru protonii absorbiți pe sticlă sau pe acid silicic. Se pare că această controversă ar fi fost generată, deci, de o neînțelegere totală a structurii apei ordinare și a soluțiilor apoase de borati, silicați sau substanțe organice care au contaminat-o.

S-ar părea că tranșarea problemei este destul de simplă. În fond, ea este mult mai complicată.

Apa anormală are proprietăți ca și pasărea Phoenix. S-a dovedit că ea poate fi formată pe fluorură de calciu („fluorite polywater“), așa cum se formează pe sticlă sau cuarț. Aceasta are toate proprietățile și caracteristicile spectroscopice apreciază diferite de apa anormală discutată până acum „silica polywater“.

Pare-se că nu poate exista un argument care să contrazică de ce o familie de ape anormale nu ar putea exista.

Oricare va fi soluționarea finală a acestei controversă, totuși, existența apei anormale se ciocnește de concepte fundamentale ale științei moleculare. Destul de dificil de înțeles sau de asimilat pare a fi conceptul de „polywater“ sau apă polimerizată, dacă ne gândim că pentru a transforma gheața ordinară în una din varietățile sale alotropice în care distanțele interatomice sint diferite, trebuie să exercităm presiuni fantastice de ordinul zecilor și chiar sutelor de mii de atmosfere în câștig, dacă acest polimer are o structură din de diferită față de monomera sa — apă ordinară — o întrebare devine firească: cum se poate distinge, aparent în orice proporție și lavers, cum poate fi separat prin simple evaporare sau răcire?

Date experimentale și teoretice numeroase vin mereu în sprijinul ambelor părți ale controversă dacă nu poate exista sau nu într-o formă polimeră.

Controversa rămâne deschisă iar problema în sine, o enigmă care își așteaptă rezolvarea.

PETRE T. FRANGOPOL

¹⁾ În românește s-ar putea traduce „apă polimerizată“. Cuvântul „apă“ adică traducerea ad-litteram, poate conduce la confuzii; noi vom prefera, în continuare termenul de apă anormală.

²⁾ Dr. V.V. Morariu, de la Institutul de Izotopi stabili, Cluj, în prezent „visiting scientist“ în Australia, de trei ani, a adus o contribuție remarcabilă în cadrul efortului internațional de lămurire a problemei.

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

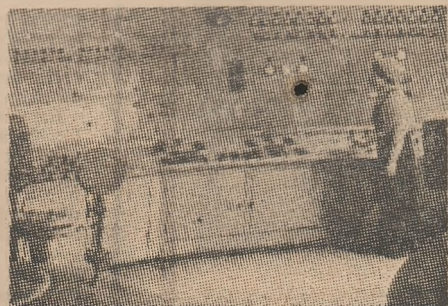
EXPLOZIA MODIFICĂ PROPRIETĂȚILE SUBSTANȚELOR

Proteina poate fi obținută cu ajutorul exploziei. Într-un laborator al Institutului de chimie-fizică al Academiei de științe a U.R.S.S., undă de șoc a polimerizat molecule organice, grupându-le într-o catenă proteică. Proteina a fost obținută din cițiva aminoacizi. Experiența s-a desfășurat sub conducerea lui V. Goldanski, membru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S. El a precizat că astfel de proteine din cele mai simple sint sintetizate de organisme vii. După părerea experimenterilor, procesul investigat dezvăluie într-o măsură oarecare mecanismul apariției

vieții pe planeta noastră. Goldanski consideră că astfel de transformări ar putea avea loc pe Pământ, de exemplu, sub acțiunea exploziilor meteoritice.

„PERLE“ PENTRU CHIMIȘTI

Cercetătorul I.T. Harrison de la „Laboratorul de cer-

Panoul de comandă al unei secții din sovhozul „Zavoljski“, regiunea Kalinin (U.R.S.S.)

cetări al firmei Syntex“ (California S.U.A.) a reușit să efectueze sinteza unor filamente de polietilenă în jurul cărora sint înșirate macrocicluri polietilenice, ca perlele unui colier.

Până în prezent, toate eforturile pentru sintetizarea acestui tip de compusi eșuaseră, deoarece macrociclii alunecau în afara filamentelor liniare. Harrison a reușit să blocheze macrociclii, dotând filamentele la capete cu grupări

destul de mari. El a putut astfel să determine dimensiunile extreme ale macrocicilor susceptibil de a fi înșirați și de a rămâne fixați pe filamente (între 23 și 29 atomi de carbon). Realizarea sa este un succes tehnic remarcabil.

POLEN SINTETIC

Un profesor australian — Keith M. Doull — de la Institutul Waite de cercetări agricole a reușit să izoleze din polenul natural elementul care incită albinele să fabrice lăptișorul de matcă. Este vorba de un acid trienoic, esențial, pentru producerea mierii.

Alte lucrări canadiene au confirmat existența acestui acid organic în anumite flori care atrag albinele.

Cercetătorii australieni au întreprins sinteza acestui compus. Dacă el va putea fi comercializat, există perspectiva ca acest

produs să fie substituit polenului natural ale cărui resurse scad continuu în lumea modernă.

Centrul internațional de cercetare a cancerului din Lyon.

Reușita școlară și suporturile ei psiho-sociale

Nota trebuie să exprime atât realitatea, cât și posibilitatea, adică diagnosticul pedagogic implică și un prognostic, o anticipare — fundamentată pe indici obiectivi — a viitorului. În acest sens, succesele-însucesele școlare prevestesc, în mare, profilul psihologic al viitorului muncitor, inginer, profesor...

Care sînt oare premisele psihologice ale reușitei în activitatea școlară, în învățare?

Realizarea cu succes a unei activități presupune, în general din partea subiectului, formarea motivației, a imboldului pentru activitatea respectivă (vrea sau nu vrea? de ce vrea?) și a capacităților, a aptitudinilor corespunzătoare naturii psihologice a activității (poate sau nu poate?). Premisa psihologică a reușitei într-o oarecare activitate constă deci într-o constelație complexă și particulară a motivației, a aptitudinilor, a cunoștințelor și a deprinderilor.

Activitatea specifică vârstei școlare (6—18 ani) este învățarea. Conținutul real al noțiunii de învățare este foarte diferit de la o clasă la alta. În clasa I, de exemplu, ea desemnează în primul rînd activitatea care duce la formarea deprinderilor intelectuale fundamentale (citit, scris, socotit), care condiționează reușita școlară în clasele următoare.

Premisele însușirii cititului pot fi grupate în: condiții generale ale dezvoltării fizice, starea fizică generală, sănătatea copilului, rezistența lui la oboseală; condiții sociale și aspecte afective; condiții perceptiv-motrice, cele motrice vizînd atât coordonarea musculaturii oculare, pronunția, cât și aspectul mișcării și al ritmului; condiții relative de comunicare și înțelegerea limbajului; condiții relative ale nivelului intelectual.

Reiese, deci, că în măsura în care citirea solicită funcțiile vizuale, auditive, de formație deficiența uneia dintre ele poate determina pregătirea „incompletă” a copilului pentru învățarea citirii. De asemenea, insuficiența dezvoltării funcției simbolice a limbajului sau a înțelegerii mesajelor verbale, ori o structurare a spațiului insuficient dezvoltat poate cauza imaturitatea pentru citire.

Învățarea limbajului scris presupune un asemenea nivel de dezvoltare a percepției identității și non-identității, care să-i permită elevului distingerea clară a grafemelor asemănătoare. Nivelul grafic este determinat în special de interacțiunea factorilor perceptivi, motrici și de exercițiu. În cursul dezvoltării are loc un joc de compensări al eventualelor deficiențe motrice prin posibilitățile intelectuale mai bune, și invers. Ponderea influenței factorului motric și intelectual este relativă, ea variînd, în mod evident, după etapele de dezvoltare. Astfel, în prima perioadă de însușire a scrisului, dificultățile pe care trebuie să le învingă copilul sînt mai mult de ordin motor, în faza postcaligrafică scrierea devenind realmente limbaj scris și corelația nivel grafic-intelectual crește net cu vârsta.

Înțelegerea explicațiilor pedagogice asupra structurii, poziției literelor și relațiilor dintre ele, necesare însușirii limbajului scris, presupune posesiunea reprezentărilor cercului, pătratului, a liniei orizontale, verticale și oblice, precum și a termenilor corespunzători acestora.

Însușirea noțiunii de număr și a numerării presupune și ea o anumită dezvoltare mintală. Capacitatea de a desfășura activitatea la nivelul operațiilor mintale concrete — deci cu obiecte sau cu imagini corespunzătoare lor — asigură copilului premisa esențială pentru elaborarea conceptului de număr. Activitatea copilului devine operatorie atunci cînd ea capătă o asemenea mobilitate încît o acțiune orientată în sens invers. Dobîndirea succesivă a conservării substanței, a greutateii, a volumului etc. constituie indiciul cel mai clar al depășirii perioadei preoperatorii.

Prezența la un elev din clasa I a funcțiilor și a particularităților psihice descrise mai sus, într-o structurare unitară și dinamică, condiționează reușita lui școlară. Aptitudinea sau inteligența școlară este deci, o asemenea structură mobilă de funcții psihice (spirit de observație, memorie, imaginație, gîndire etc.) care determină reușita școlară a elevului.

Paralel cu îmbogățirea conținutului real al activității de învățare, pe măsura învîntării în clase, se schimbă, se complică și structura aptitudinii școlare. Dezvoltarea, diversificarea, diferențierea structurii inteligenței școlare este atât rezultatul, cât și premisa activității de învățare. Astfel, treptat se poate forma la elevi, de exemplu, aptitudinea matematică. Ea înglobează capacitatea de formalizare a materialului matematic (abstragerea formei de conținut și operarea cu structuri formale); capacitatea generalizării materialului matematic; capacitatea de a opera cu simboluri, de a raționa logic, ordonat; capacitatea de a prescurta raționamentele; reversibilitatea operațiilor de gîndire; flexibilitatea gîndirii; memoria matematică; reprezentarea spațială.

Toți acei elevi care întâmpină dificultăți în realizarea cerințelor instructiv-educative, specifice diferitelor clase, ar putea fi — la prima vedere — considerați ca avînd inteligență școlară slab dezvoltată. Psihologului școlar îi revine însă sarcina dificilă de a clarifica natura acestor dificultăți. Din masa mare a elevilor slabi și foarte slabi la învățătură doar aceia pot fi considerați ca avînd aptitudinea școlară slab dezvoltată care prezintă un anumit grad de tulburare, de deficiență a unuia sau a mai multor procese psihice responsabile pentru interiorizarea conținutului învățămîntului programat. Dezvoltarea anormală a percepțiilor, a atenției, a memoriei, a imaginației, a limbajului, a gîndirii — ele formînd în primul rînd structura aptitudinii școlare — dezechilibrează adaptarea elevului la mediul școlar.

În încheiere, menționăm că nu există încă un raport bine determinat între succesul școlar și aptitudinea școlară. Atît reușita, cît și nereușita școlară pot fi influențate — și sînt influențate — și de factori extraintelectuali, dintre care motivația și cadrul metodico-pedagogic în care își desfășoară elevul activitatea sînt hotărîtori.

TIBERIU KULCSAR
MARIA MANTA

Finalizarea achizițiilor cercetării

Școala nu numai că trebuie să țină seama în activitatea ei de datele noi ale științei și tehnicii, ci și să aibă putința de a „anticipa” contextul economic și tehnico-științific în care elevul se va integra ca cetățean și creator de bunuri materiale ori spirituale. Acest deziderat solicită lucrătorilor din învățămînt o restructurare de natură organizatorică și în tehnologia didactică, precum și o mutație în relația tradiție-inovație, o schimbare de optică în felul de a aborda problemele școlii în contextul actual al inovațiilor permanente din toate sferele existenței umane.

La acest capitol se menține însă un decalaj puțin explicabil între cercetarea științifică și practica școlară. Noi tățiile cercetării pedagogice în unele cazuri necunoscute, iar atunci cînd sînt cunoscute rămîn doar în caietele de însemnări ale educatorilor.

Sigur, nu pledăm pentru renunțarea la tradiție, care înseamnă o anume experiență cîștigată, cît mai ales, pentru reevaluarea tradiției, a mijloacelor tradiționale în vederea adaptării lor la nevoile contemporane, iar, pe de altă parte, pentru asimilarea în practica școlară a noilor achiziții ale cercetării pedagogice de care nu se poate face abstracție.

Încercînd să răspundă nevoilor stringente de modernizare și perfecționare a învățămîntului nostru, cercetarea pedagogică oferă azi practicii școlare o serie de cîștiguri importante susținute de o bogată literatură de specialitate. Accentuarea caracterului formativ al procesului de învățămînt, introducerea unor elemente de problematizare, învățarea prin descoperire, o concepție nouă în utilizarea mijloacelor

audio-vizuale, ca și evidențierea modificărilor ivite în relația elev-profesor sînt tot atîtea izvoare ale cercetării pedagogice, menite să răspundă comenzi sociale a timpului, să învingă inerția, rezerva față de nou. De asemenea, noțiunile de educație permanentă de activitate în cadrul lecției a capacităților creatoare ale elevilor, de sporire a volumului de muncă practică, independentă a elevilor sînt puncte de vedere impuse atenției educatorilor de cercetările pedagogice întreprinse în ultimii ani.

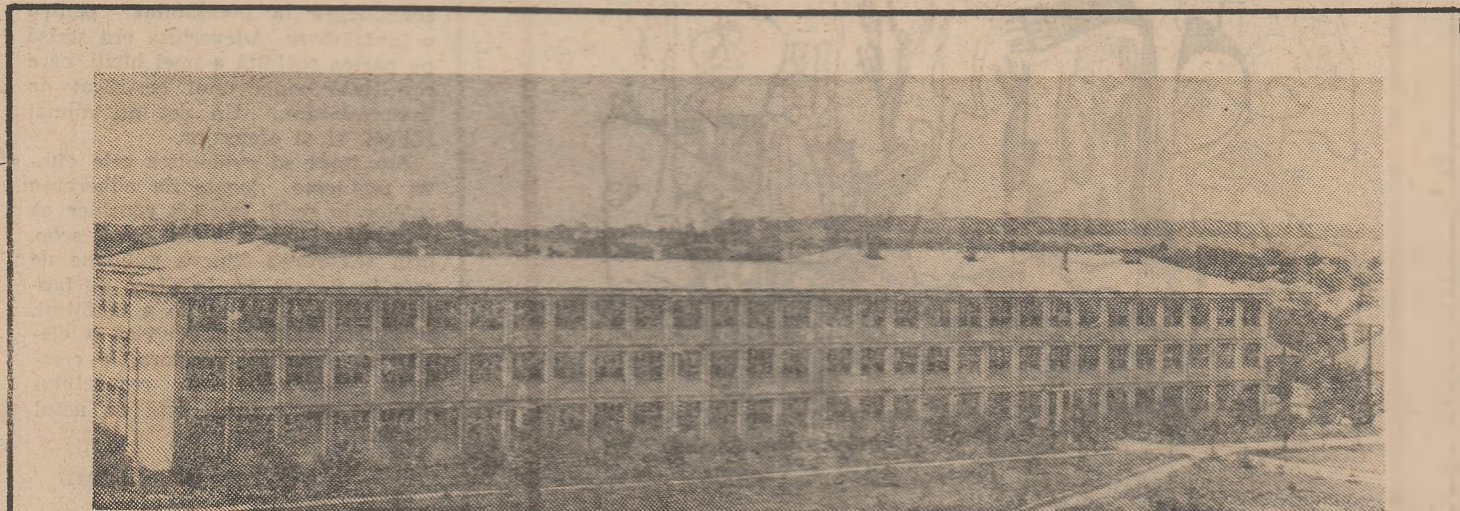
Creativitatea se verifică în puțînă măsură în nou, a promovării noilor lucrări, încît obiectul asupra căruia se acționează, elevul, să devină receptiv la nou, să dispună de o mare mobilitate intelectuală, putere de sinteză, de desprindere a esențialului de neesențial și ca, odată cu însușirea cunoștințelor, să fie pus în situația de a emite ipoteze, de a-și exolca fenomenele studiate, de a stabili relații între ele.

Aceste cerințe implică o reducere simțitoare în cadrul lecției a volumului de informații oferite de profesori sub formă finită și, mai ales, un efort de dobîndire a lor, deci sporirea ponderii muncii independente în scopul înzestrării elevilor cu metode practice de lucru în aceasta rezidă creativitatea profesorului, capacitatea sa de a-și organiza de așa natură lecțiile, încît acestea să devină un act de ucenicie nu numai pentru realizarea strict profesională a elevului, ci în aceeași măsură și pe plan moral-cetățenesc.

Firește, nimeni nu-și permite să se hazardeze în a pronostica viitorul uneia sau alteia dintre metodele practicii școlare, deoarece acest lucru ar restrînge inițiativa personală, ar fi un nonsens. Cercetarea pedagogică oferă în schimb slujitorilor școlii o varietate de forme, mijloace, iar educatorul, ca factor de decizie, este chemat să valideze datele cercetării și să rețină pentru practica sa școlară pe acelea care răspund cel mai bine nevoilor procesului instructiv-educativ.

Așadar, exigența educatorului față de propria sa activitate, receptivitatea la nou, promovarea lui curajoasă, consecventă, eliminarea aspectelor învechite, anacronice, un drum cît mai scurt de la cercetarea științifică pedagogică la practica școlară sînt elemente esențiale care vor trebui să definească personalitatea educatorului contemporan angajat și el în efortul general pentru prosperitatea României socialiste.

DUMITRU STANCIU

Liceul din Harghita, județul Bihor

ALEGERILE SINDICALE

După cum este prevăzut în Statutul sindicatului, anual, se organizează adunări pentru dări de seamă și alegeri ale birourilor grupelor și comitetelor organizațiilor sindicale de secție.

Alegerile din acest an au o însemnătate deosebită, desfășurându-se după Conferința Națională a partidului, care, amplificând și adâncind programul construcției socialismului elaborat de Congresul al X-lea, a stabilit noi sarcini în domeniul perfecționării vieții economice, politice, culturale, al conducerii societății, sarcini unanim înșușite de întregul partid, de toți oamenii muncii.

Adunările și conferințele pentru dări de seamă și alegeri din școli, vor trebui să reprezinte un mod de a realiza participarea efectivă a tuturor membrilor de sindicat la dezbaterile și adoptarea măsurilor de creștere a contribuției sindicatelor la perfecționarea și dezvoltarea învățământului, obținând adeziunea întregului corp didactic la acțiunea de legare strânsă a școlii de producție, de cercetare, de viață.

Planul de măsuri al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor stabilește ca adunările de dări de seamă și alegeri să aibă loc în cursul lunii noiembrie 1972 — după alegerile la organizațiile de bază ale partidului. Ele se vor desfășura în conformitate cu instrucțiunile elaborate anul trecut de Consiliul Central al U.G.S.R. Cu acest prilej, pe baza analizei situațiilor nou create în diferite sectoare de activitate și ținându-se seama de organizarea pe linia administrativă a locurilor de muncă este necesar acolo unde condițiile o cer să se reaseze structura organizatorică a acestor grupe sau organizații sindicale de secție.

În această perioadă premergătoare alegerilor, toate comitetele sindicatelor vor trebui să examineze modul în care și-au desfășurat activitatea birourile grupelor și comitetele organizațiilor sindicale de secție, capacitatea lor de mobilizare a membrilor de sindicat la îndeplinirea sarcinilor ce au revenit școlii în această etapă de intensă activitate politică, ideologică, economică și socială, cum s-au preocupat de rezolvarea propunerilor făcute de salariați. Concluziile desprinse din aceste analize vor fi reflectate în con-

ținutul dărilor de seamă și în măsurile de îmbunătățire a muncii.

Prin dările de seamă și dezbateri, organizațiile sindicale urmează să realizeze o analiză temeinică, în spirit critic și autocritic, a contribuției lor la traducerea în fapt a cerințelor formulate de partidul nostru față de învățământ, îndeosebi pe linia asigurării și pregătirii cadrelor calificate, necesare dezvoltării economice și sociale a țării.

Organizațiile sindicale din școlile generale și licee trebuie să abordeze în dările de seamă și în dezbateri problemele profesionale, sociale și cultural-educative din fiecare unitate școlară ca de exemplu contribuția birourilor grupelor sindicale și a comitetelor de secție la perfecționarea profesională a membrilor de sindicat, la antrenarea cadrelor didactice pentru realizarea unui învățământ activ, pentru pregătirea elevilor pentru muncă, pentru viață.

Adunările de dări de seamă și alegeri trebuie să ofere cadrul unei analize profunde asupra modului cum au acționat grupele sindicale și comitetele de secție pentru ridicarea conștiinței socialiste a salariaților, a nivelului lor general de cunoștințe, să stabilească măsuri în ciut întreaga muncă politică și cultural-educativă consacrată promovării și respectării normelor eticii și echității socialiste să se ridice la nivelul cerut de Conferința Națională a partidului. Din dările de seamă, din discuții trebuie, de asemenea, să se desprindă preocuparea pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale tuturor salariaților, preocuparea pentru repartizarea judicioasă și echitabilă a sarcinilor profesionale și obștești.

Dările de seamă vor trebui să cuprindă, critic și autocritic, aspecte privind stilul și metodele de muncă folosite de birourile grupelor sindicale și comitetele de secție, combătându-se cu hotărâre atitudinea formală în îndeplinirea sarcinilor, lipsa de inițiativă și de angajare directă în soluționarea problemelor ridicate de membrii de sindicat.

Un accent deosebit trebuie să se pună pe modul de organizare și desfășurare a adunărilor trimestriale ale grupelor sindicale, pe conținutul și tematica lor.

Alegerile trebuie folosite și ca un prilej pentru a vedea în ce măsură birourile grupelor sindicale, comite-

tele de secție s-au bucurat de sprijinul și îndrumarea comitetelor sindicale.

Având un cadru organizatoric adecvat, atribuții și sarcini bine precizate și o largă autonomie, apare pe prim plan necesitatea alegerii în organele conducătoare, biroul grupei, comitetul sindicatului de secție, președintele acestuia, a celor mai valoroase cadre didactice, oameni activi, care se bucură de stima și respectul colectivelor de muncă, investiți cu autoritate profesională, capacitate organizatorică și însușiri moral-politice, care să-l situeze de fapt în primele rânduri ale celor ce militează neabătut pentru transpunerea în viață a programului de perfecționare și dezvoltare a învățământului.

Candidații propuși pentru comitetele sindicatelor de secție vor fi discutați și recomandați de adunarea de alegeri a grupelor respective, iar listele nominale vor fi afișate cu 10 zile înainte de data alegerilor.

După alegeri, comitetele sindicalelor au datoria să analizeze cu toată răspunderea problemele desprinse din dezbateri, propunerile făcute de participanți și să informeze membrii organizației asupra soluțiilor stabilite.

De o deosebită importanță este instruirea celor aleși în birourile grupelor sindicale și în comitetele de secție. Comitetele sindicatelor, cu sprijinul și participarea directă a membrilor comitetului uniunii noastre și a organelor teritoriale, vor lua măsuri ca, pe baza unui program de expuneri și dezbateri, să asigure pregătirea activului în domeniul metodelor și stilului de muncă specifice organizației, cunoașterea legislației muncii și a legislației școlare în special, informarea acestuia asupra principalelor preocupări privind dezvoltarea învățământului.

Desfășurându-se sub conducerea organizațiilor de partid, în condițiile unei exigențe sporite, alegerile sindicale din acest an vor constitui un moment important în creșterea contribuției sindicatelor la mobilizarea cadrelor didactice pentru transpunerea în viață a programului de perfecționare a învățământului trasat de Congresul al X-lea și Conferința Națională a Partidului Comunist Român.

MARIA STĂNESCU

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Valeria Braic, prof., Școala generală nr. 7 — Toplița, jud. Harghita. Timpul cît un profesor a fost student sau elev într-o instituție de învățământ superior sau liceu pedagogic, în scopul de a se califica, pentru îndeplinirea unei funcții didactice, nu se mai recunoaște la vechimea în învățământ.

În conformitate cu normele în vigoare, personalului didactic căruia i s-a recunoscut, cu respectarea indicațiilor în vigoare la data recunoașterii, timpul acesta la vechimea în învățământ, pînă la 1 ianuarie 1970, i se menține în continuare perioada astfel calculată.

Reamintim că pînă la 1 ianuarie 1970, acest timp se recunoștea celor care, înainte de trecerea la studii, îndeplineseră o perioadă oarecare de timp o funcție didactică de predare, iar după terminarea studiilor reveniseră în învățământ (cu precizarea că în intervalul de timp 1 august 1959 — 31 decembrie 1969, această recunoaștere era condiționată și de durata perioadei funcționată în învățământ înainte de trecerea la studii — minimum 3 ani). Acest drept se acorda o singură dată fie pentru liceul pedagogic, fie pentru învățământul superior.

Precizăm că celor cărora nu li s-a recunoscut perioada respectivă de timp, înainte de 1 ianuarie 1970, nu li se mai poate include în calcul vechimea în învățământ, după această dată.

Costică Palade, învățător, Școala generală Hirja — Oituz, jud.

Bacău. Gradele didactice II și I, obținute de învățători și educatoare înainte de anul 1948, se recunosc — în prezent — numai pe baza deciziilor din care să rezulte această înaintare în grad. Situațiile în care se prezintă numai procesul-verbal de inspecție, nu se iau în considerare, întrucît în astfel de cazuri nu s-au mai efectuat înaintările în grad, înainte de Reforma învățământului.

Beleanu Tudor, institutor, Școala generală, comuna Amărăștii de Jos, jud. Dolj. Salarizarea în învățământ se face — în primul rînd — după funcția didactică îndeplinită. În cadrul fiecărei funcții, salariile sînt ierarhizate după studii, grade didactice, vechime și alte condiții. De aceea, salarizarea institutorilor (care funcționează, ca și în-

vățătorii, la clasele I—IV) se face cu alte salarii decît ale profesorilor de la clasele V—X, sau liceu, deși au aceleași studii superioare.

Protesavu Rodica, suplinitoare, jud. Gorj. Suplinitorii sînt retribuiți în învățământ numai după data angajării și numai în perioada în care depun activitate efectivă la clasă, la care se adaugă perioada legală pentru efectuarea concediului de odihnă la care au dreptul. Inspectoratele școlare pot angaja acești suplinitori, în măsura necesităților, pentru ocuparea posturilor rămase vacante sau înlocuirea titularilor care absentează temporar. Lămuriri în legătură cu durata concediilor suplinitorilor s-au publicat în nr. 36 din 19 februarie a.c., al revistei.

TH. LEONESCU

Desen de Ctin Boer-Dondoș

Respect față de documentul oficial

Am adesea prilejul să văd documente oficiale eliberate de școli: diplome, certificate, copii de pe foile matricole, adeverințe de funcționare în învățământ pentru cadrele didactice, adeverințe eliberate în diferite scopuri pentru elevi. Cele mai multe dintre ele sînt întocmite corect și scrise pe hîrtie corespunzătoare. Destule dintre acestea nu corespund însă unei exigențe normale; unele diplome sau copii de pe foile matricole au corecturi în legătură cu care nu sînt făcute mențiunile necesare pentru ca acestea să fie valabile. Din această cauză, sute de persoane sînt puse în situația să revină la școlile care au eliberat diplomele, atunci cînd, pe bună dreptate, manifestându-se exigența necesară se cere ca diplomele să fie corect întocmite, fără stersături și fără completări făcute cu alt scris și de multe ori cu altă cerneală decît aceea cu care s-au completat inițial. În astfel de situații, oamenii sînt purtați inutil pe drumuri, risipind timp și cheltuind.

Alte diplome sînt completate neglijent, iar în unele cazuri chiar necitez. Dacă ținem seama doar de faptul că, pentru obținerea unei diplome s-au depus eforturi de ani de zile, e de ajuns pentru a avea pretenția ca aceasta să fie scrisă suficient de îngrijit, și în orice caz, citeț. Este și aceasta o cale prin care facem educație estetică elevilor noștri.

La certificate și adeverințe, categoriile de greșeli și frecvența acestora sînt și mai mari; unele din adeverințe și certificate nu au număr de eliberare și data eliberării prin aceasta ele neferind siguranța că prin ele se atestă o situație reală, putînd fi și false. Deși se cunoaște că în mod obligatoriu în adeverințe se arată și în ce scop urmează să fie folosite, în majoritatea cazurilor mențiunea respectivă nu se face și nu se menționează atunci cînd este cazul — nici termenul de valabilitate. Ca și în cazul diplomelor, multe adeverințe au stersături, completări făcute cu scris de mînă sau corecturi vizibile de mînă. Este clar că astfel de adeverințe nu pot fi luate în seamă.

Ar mai fi de făcut o remarcă în legătură cu hîrtia pe care sînt scrise certificatele și adeverințele. Hîrtia, rezultată prin scoaterea din arhivă a acelor documente care, conform legii, trebuie păstrate un număr limitat de ani (pentru fiecare categorie altul) poate fi folosită pentru elaborarea unor ciorne, dar în nici un caz pentru eliberarea de acte oficiale (certificate și adeverințe) scrise pe partea liberă. Fac această mențiune întrucît mi-a trecut prin mînă și un astfel de act, eliberat de o școală. Este vorba de o adeverință de funcționare în învățământ pentru o învățătoare. Adeverința era scrisă pe partea cealaltă a unei hîrtii, care constituia copia unui certificat de înmormintare. Un act nu numai ridicol, ci și ofensator.

Am ținut să evidențiez cele câteva probleme legate de eliberarea actelor în școli, întrucît consider că activitatea depusă în acest scop, prin eliberarea citorva milioane de acte în fiecare an, în afară de faptul că oferă dreptul de a le folosi, contribuie la educația civică a elevilor și părinților acestora, la creșterea răspunderii și respectului față de legile țării, față de actul oficial.

ION GH. CĂRMU

TV

Radio - telescoala

Mai întâi și întâi, nu vă înarmați cu pixuri colorate pentru a sublinia eventualele... bibliografii indicate la cronică TV. Nu este vorba de ceea ce vedem și auzim transmis la această mașină de tocat timpul, numită televizor! Radiotelescoala (bizară scrierea acestui cuvânt!) nu este altceva decât... suplimentul Programului Radio — TV.

Aici, elevul silitor găsește tot ce-i pofteste sufletelul: lecții scurtate și prescurtate, sfaturi practice pentru viitor, planuri tematice pe anul în curs. Totul este organizat, sistematizat pe capitole și capitole în 32 de pagini, la preț de un franc. Spre deosebire de programul „adult“, aici sînt trecute cu conștiinciozitate și numele redactorilor fiecărei rubrici. Utilă revistă și pentru cei care buchisesc verbele „gehen“ sau „to go“.

Radiotelescoala (programul!) merită felicitări. Acceptăm și litera mărunțică și unele vignete (sau desene) preșcolare rătăcite prin pagini, pentru că totul se trece cu vederea cînd este vorba de o clară utilitate. Toate ar fi bune și frumoase, dacă totuși nu s-ar mai ridica o problemă: programarea. În general, „lecțiile“ — bazate pe tehnica modernă — sînt plasate la prînz. Am mai spus și o vom mai spune: 15,30 și 16,00 sînt orele cînd școlarii noștri fac orice, numai de învățat nu învață.

Ce ne facem însă cu eventualii ambițioși, cu „točilarii“ avizi de cît mai multă acumulare? Un exemplu: la 15,30 pe programul II — radio au „Filozofie și socialism științific. Însemnătatea noțiunii de practică pentru definirea revoluției înfăptuite de marxism în filozofie“ și la 16,00 pe programul I — tele — au „Fizică. Legile mecanicii“ și apoi „Literatură română. Mitul în folclorul românesc“. Cum să se împartă bietul cursant? Nu sînt oare prea solicitați acești timpi din program?

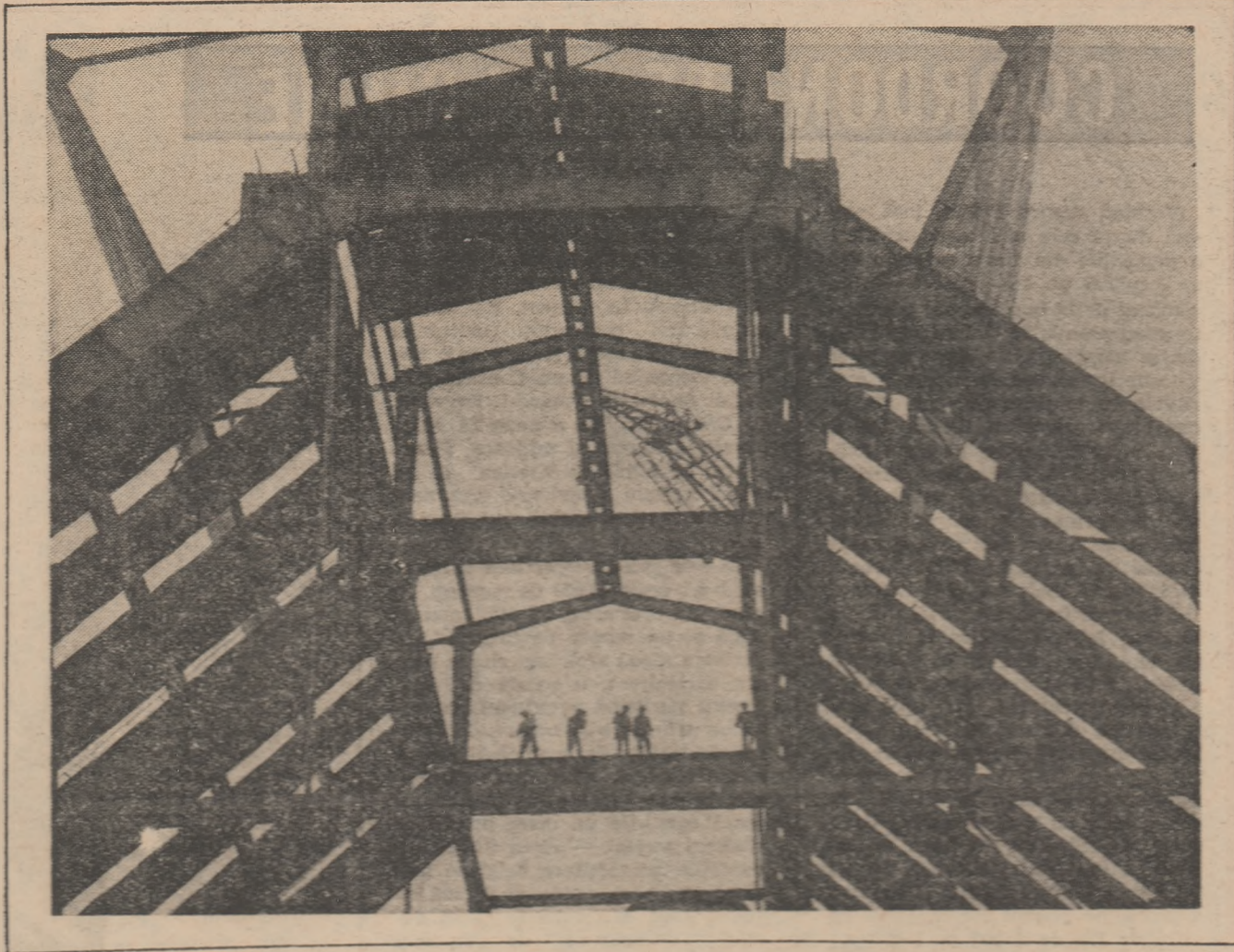
Problema programelor (mai precis programărilor și reprogramărilor) nu a fost încă rezolvată, nici prin bogatul supliment de care vorbeam mai sus.

Nimeni nu cere o lecție de zoologie, în loc de „Mannix“. Dorința tuturor este, în primul rînd, aceea de a „prinde“ emisiuni bune; poate despre programare ar trebui să se vorbească — mai pe larg — într-o anchetă cu beneficiarii. Oricum, cu și fără observații, revista „Radiotelescoala“ are priză la publicul tînr și studios, pentru că realmente îi este de folos.

ILEANA COLOMIET

P. S. Dintre scrisorile primite cu referire la alcătuirea genericului la diferite emisiuni, selectăm cîteva rînduri din epistola elevului Cristian Mocanu din Constanța:

„...Iau la întîmplare din programul TV: „Eu am cîntat de cînd mă știu... Recital — Marina Voica. Coregrafia Ion Alexe; trecut cap de afiș Florin Piersic care prezintă (ambii contribuie vizibil la emisiune). Producția (?): Petre Cîrlig... Mă rog, producătorul acesta face ceva pe banii lui? — angajează și distribuie pe cei ce colaborează la emisiune? — atunci de ce nu sînt numiți și: coaforii, electricienii, tîmplarii, cei ce montează decorul etc? În afară de cazul cînd acest domn Cîrlig este regizorul spectacolului TV, nu-l găsim necesar a fi prezentat pe generic, alături de multe alte nume. Mai ales că atunci cînd trebuie pomenit cîte ceva — cîntăreț, autor de scheciuri etc. — nu se pomeneste nimic de nume... Ar trebui săfătuiți cei de la TV să treacă pe generic și pe directorul general și pe directorul muzical, chiar și portarul de la intrare. Tot pierdem alîta vreme în fața micului ecran, ce-ar mai conta acolo cîteva minute în plus ca să cunoaștem întreg personalul din schema TV, cu prilejul unei emisiuni-ghiveci după plăci de patefon și benzi de magnetofon mai vechi sau mai puțin vechi, în care „cîntă“ (mimează) Marina Voica!“

TVS integrată

Biomecanica aparaturii locomotor

Emisiunea „Biomecanica aparatului locomotor“, integrîndu-se într-o lecție de sinteză, cuprinde noțiuni recapitulative referitoare la „Fiziologia mușchilor“ și „Mișcările complexe efectuate de aparatul locomotor“. Transmiterea emisiunii — al cărei continut este publicat în buletinul Radiotelescoala nr. 10.1972 — se va face în ziua de 31 octombrie a.c. la orele 9,05.

Pentru buna desfășurare a telelecției se recomandă pregătirea ei prin: consultarea literaturii de specialitate, verificarea stării de funcționare a televizoarelor, aranjarea laboratorului cu alte mijloace de învățămînt ca: planșe, mulaje, scheletul organismului uman, probe de cunoștințe, modele mute.

Înainte de începerea emisiunii, se recomandă activitate în grupuri, sub îndrumarea profesorului.

Sarcinile de lucru trebuie precizate dinainte pentru fiecare grup și constau în imaginarea de experiențe prin care să se demonstreze: elasticitatea mușchilor, contractibilitatea lor (secusă, tetanos complet, tetanos incomplet, tetanos muscular), excitabilitatea musculară, obseala musculară.

Pentru fiecare activitate se vor alcătui programe de lucru folosindu-se imagini, manualul școlar etc.

După ce grupele își termină o activitate independentă, membrii lor vor prezenta, succesiv, pentru întreaga clasă, rezultatele obținute.

În timpul emisiunii elevii vor recepționa cu atenție mesajul, notîndu-și uneori elementele esențiale sau cele care necesită o explicație suplimentară.

După terminarea emisiunii, vor fi lămurite neclaritățile apărute. Apoi, se va relua activitatea pe două-trei ateliere de lucru (grupe mai mari), în care se vor efectua programe de activități diferite, cum sînt: definirea sistemului de pîrghii în cazul unor articulații (articulația umărului, articulația cotului, articulația genunchiului, articulația mandibulei și articulația coapsei), identificarea diferitelor faze ale staticii și dinamicii corpului. Toate temele de lucru vor fi bine precizate de profesori și vor fi îndrumate periodic, corectîndu-se eventualele greșeli.

AL. GHEORGHIU
GEORGETA CHIOCHIU

CRONICA DISCULUI

E.C.E. 0623 — Dinu Lipatti: 1. Sonata pentru vioară și pian; 2. Lieduri; 3. Trei dansuri românești pentru 2 pian; 4. Improvizatie pentru pian, vioară și violoncel.

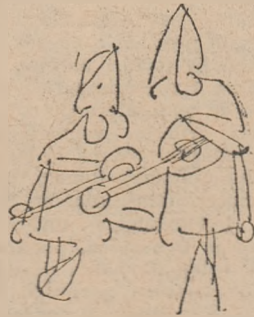
Destul de puțin cunoscută, creația componistică a lui Dinu Lipatti, valorosul reprezentant al generației postenesiene, încearcă, pentru prima dată în istoria muzicii românești de pînă la el, sinteza cuceririlor etapelor neoclasiche de la începutul secolului în care găsim maxima claritate a formei arhitectonice și a dialecticii tematice, cu un parfum folcloric autentic românesc. Sonata pentru vioară și pian, Liedurile (Sensation, L'amoureuse, Les pas, Capitale de la douleur), Trei dansuri românești pentru două pian și Improvizatie, vin să certifice aceste dimensiuni ale creației sale cu girul unor interpretări excelente: Cornelia Bronzetti — vioară, Victoria Ștefănescu — pian (1), Valentin Todorian — tenor, Lisette Georgescu — pian (2), Suzana Szóreny și Hilda Jerea — două pian (3), Miron Șoarec — pian, Ștefan Gheorghiu — vioară, Radu Aldulescu — violoncel (4).

EXDO 1300 — A țării primăvară. Avînd ca adresă, în primul rînd, formațiile corale de pionieri, această antologie reunește cîteva reușite lucrări muzicale cu caracter patriotic, mobilizator. Românie, te salut de Marțian Negrea, Al partidului drag nume de Ștefan Andronic, Pui de șoimi de Nicolae Oancea, Pionierii primăvara de Sorin Sioroiu, A venit vacanța mare de Theodor Bratu, În drumeție de Radu Paladi, Peste crestele cărunte, de Ion Dănielescu, Azi defilăm de Laurențiu Profeta, Pămînt legendar de Ale-

xandru Pleșca, Cîntec de urare de Tudor Jarda, Cîntec pentru sădirea pomilor de C. M. Teodosiu, Școală nouă-n țară nouă de Liviu Ionescu și Cîntăm un imn partidului iubit de Florin Comișel pot contribui indiscutabil la o educație muzicală complexă, de bun gust și eficiență. Aria sulistică largă, vîrstele autorilor — de la cei maturi la cei mai tineri — ambitusul tematic și interpretarea deosebit de convingătoare a Corului de copii Radio, condus de Elena Vică și Ion Vanica și a Corului de copii al Palatului pionierilor, condus de A. Văcărescu Necula, certifică o materie primă deosebit de însemnată în mina profesorilor de muzică și a dirijorilor de cor.

E.P.D. 1297— Muzică populară românească. Solista Maria Butaciu, binecunoscută interpretă a folclorului ardelenesc, secondată de Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii, condusă de George Vancu, ne pune la dispoziție o interesantă paletă de melodii populare cu conținut liric sau dansant. Cîntecul cununii, Greu îi doru care-l duc, Mîndru-i jocu pe la noi sînt cîteva din cîntecele care relevă intențiile autorilor discului și care trezesc interes. Aduag la aceste cuvinte atrăgătoare combinații orchestrale care domină aranjamentele lui George Vancu.

ANTON DOGARU

Modelul matematic

(Urmare din pag. 1)

analogie semnificativă cu fenomenul A. În aceste condiții, spunem că B este un model matematic al lui A. Rezultatele obținute prin investigația matematică a lui B vor fi semnificative pentru A tocmai în măsura în care B simulează pe A. Este clar deci că modelul este doar o aproximare a obiectului; din acest punct de vedere el poate fi totdeauna ameliorat. Un model este totdeauna susceptibil de a fi ameliorat, pentru că totdeauna rămîne o anumită discrepanță între model și obiect. Modelul este supus unei

tensiuni dialectice, el tinde să se apropie de obiect, pentru a-l aproxima mai bine, dar în același timp tinde să se depărteze de el, pentru a fi susceptibil de o investigație prin metode inaplicabile obiectului. Deci, un model nu e niciodată optim, el prezintă totdeauna un grad de inadecvare.

Modelarea matematică, utilizată de mult în științele naturii, a pătruns în ultima vreme și în științele umaniste și sociale și acest fapt constituie una din marile revoluții metodologice pe care le-a adus știința modernă.

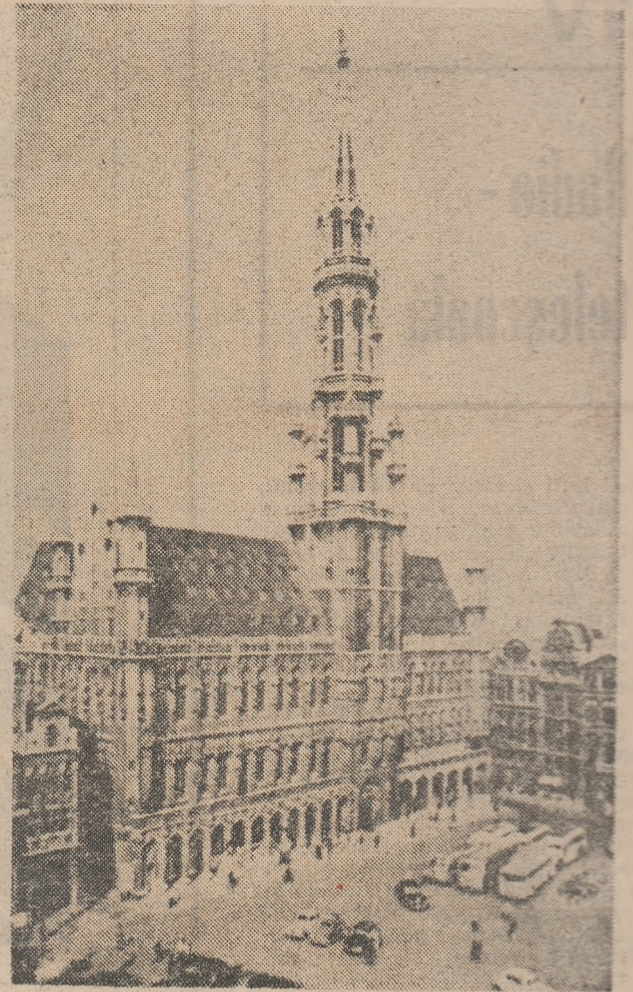
COORDONATE BELGIENE

Vorbind despre Belgia, țară cu una dintre cele mai mari densități de populație din lume — peste 300 de locuitori pe km pătrat — se remarcă de la bun început o caracteristică esențială: interdependența dintre acest specific demografic și valorile economice, culturale și spirituale cu totul remarcabile ale acestei țări. Hărnicia flamanzilor și a valonilor ce trăiesc pe acest teritoriu situat la răscrucea marilor schimburi comerciale a situat acest stat în fruntea țărilor capitaliste dezvoltate. Apare deci normal ca 60 la sută din populație să fie ocupată în industrie. Belgia deține primul loc în lume în producția de oțel pe locuitor, locul al doilea în extracția de cărbune și locul al treilea în producția de energie electrică.

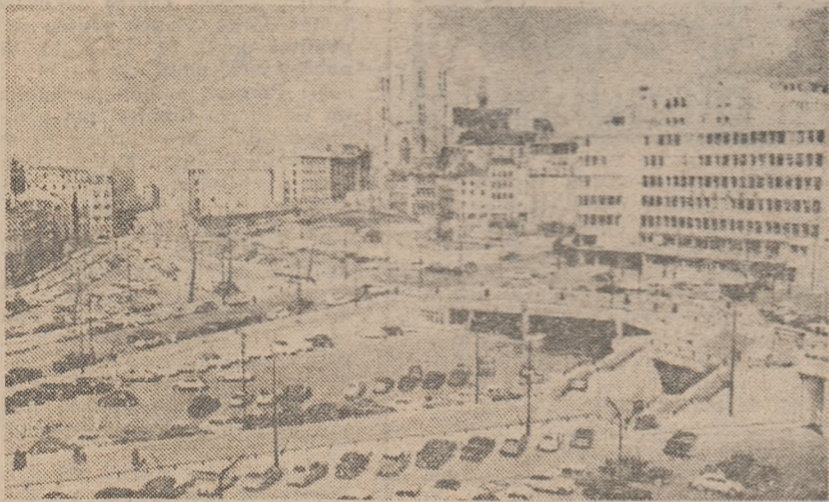
O caracteristică a economiei belgiene este deschiderea largă spre lumea din afară. Importul și exportul reprezintă 40 la sută din produsul național brut. În ultimii ani, schimburile cu țările socialiste și-au sporit considerabil ponderea în ansamblul comerțului exterior, iar în ceea ce privește exportul, Belgia se situează pe primul loc în lume cu cifra de 120 de dolari pe locuitor.

Paralel cu o viață economică densă, această țară cunoaște o viață culturală viguroasă, având la originea ei două mari culturi: germanică și franceză. În prezent, Belgia cuprinde trei comunități culturale: franceză, olandeză și germană, fiecare dispunând de un Consiliu cultural (membrii grupului lingvistic al Camerelor), de o anumită autonomie culturală și mijloace financiare. În afară de acestea există patru regiuni lingvistice (cea de-a patra este regiunea bilingvă Bruxelles).

În cele patru universități belgiene studiază peste 40.000 de studenți. În afară de aceste universități mai există și un număr de institute superioare: două școli superioare pentru agricultură, o școală de stat pentru medicină veterinară, un institut politehnic și Institutul „Prințul Leopold” de medicină pentru mediul tropical. În învățământul superior belgian sînt înscriși și frecvențează cursurile un mare număr de studenți străini — circa 9.000. Autoritățile universitare belgiene studiază problema reducerii acestei cifre la 6.000. Motivul este că un număr însemnat de studenți

Primăria din Bruxelles

Unul din cartierele modernizate ale orașului Bruxelles.

străini vin din țările occidentale dezvoltate, fiind determinați de faptul că taxele universitare sînt în Belgia mai mici decît în alte țări vest-europene. Un lucru pozitiv, demn de remarcat, este faptul că la luarea acestor măsuri se va ține cont ca studenții din țările în curs de dezvoltare să poată învăța în Belgia. De mare importanță este și faptul că în Belgia se acordă atenție perfecționării calificării. În acest sens funcționează o rețea de școli serale pentru instruirea adulților, pentru ridicarea calificării profesionale în toate domeniile de activitate, în special în cele legate de industria grea.

Belgia contemporană ocupă un loc de frunte în ierarhia mondială, datorită echipamentului industrial ultramodern, instalațiilor de cercetare de înaltă tehnicitate, dar și gradului înalt de calificare a cadrelor,

atenției care se acordă în această țară învățămîntului și cercetărilor. În această țară, învățămîntul este obligatoriu și gratuit pînă la vîrsta de 14 ani. În prezent sînt luate o serie de măsuri în vederea prelungirii gratuității învățămîntului pînă la vîrsta de 16 ani.

Rețeaua deasă de școli medii este puternic sprijinită de către stat printre principalele capete ale bugetului național pentru anul 1973 se numără domeniile educației și lucrărilor publice.

Relațiile tradiționale existente între România și Belgia au marcat în ultimii ani un curs ascendent. Un viu dialog este menținut și pe tărîmul cultural, pe calea schimburilor reciproce de oameni de știință, cultură, artă, organizarea de expoziții și alte forme similare.

ION DRAGUȘANU

Știri de peste hotare

Tîrgul internațional de carte, deschis la Belgrad sub patronajul președintelui Iosip Broz Tito, reunește 45.000 de titluri publicate de 115 edituri din R.S.F. Iugoslavia și circa 60 de firme din străinătate. Standul românesc cuprinde 750 de titluri, reprezentînd toate editurile noastre. El prezintă o bogată colecție de lucrări politice, un loc de frunte ocupînd culegerile de texte ale unor cuvîntări, articole, rapoarte ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, publicate sub titlul „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”. În limbile română și sîrbă, este expus în cadrul standului românesc Raportul prezentat la recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Numărul așezămintelor școlare din Mexic crește în fiecare an în medie cu trei noi obiective. Peste 25 la sută din cheltuielile bugeta-

re federale revin pentru educație și învățămînt, iar în unele regiuni, rămase în urmă, acest procent ajunge pînă la 40 la sută și chiar mai mult. Din anul 1965 elevii școlilor din Mexic primesc manualele și rechizițele în mod gratuit.

Grevele cadrelor didactice au atîns pentru prima dată, la începutul acestui an școlar și Washingtonul. În orașul Casei Albe nu au mai urcat la catedră 4.560 de cadre didactice din școlile de stat, cerînd majorarea salariilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Numeroasele volume ale „Cărtii cîntecelor”, alcătuită în secolul al X-lea de filologul egiptean Abu-Faraj al Isfahani, reprezintă o culegere de poezie antică arabă de valoare inestimabilă: numeroase producții ale epocii preislamice și din primele se-

cole ale Islamului au ajuns la noi doar datorită acestei fundamentale culegeri. La Cairo a început să apară o ediție critică a „Cărtii cîntecelor” care se află în prezent la cel de-al 9-lea volum.

Peste 20.000 de elevi polonezi au lucrat în vacanța acestui an la construcția de locuințe, grădinițe, creșe, terenuri de sport și internate. Uniunea Socialistă a Tineretului, una din cele cinci organizații poloneze de tîneret, patronază în prezent construcția a peste 300 de complexe de locuințe, unde lucrează anual peste 7.000 de tineri, membri ai Uniunii Socialiste a Tineretului. Tinerii constructori s-au angajat să predea pînă în anul 1975 un număr de 24.000 de locuințe noi.

O anchetă realizată de curînd de forurile de învă-

tămînt din Austria a relevat că în această țară, numai 4,9 la sută din copiii de țărani își încheie studiile medii cu un examen de bacalaureat. Motivele acestei stări de lucruri în învățămîntul austriac rezidă, în primul rînd, în lipsa unei perspective clare ce ar putea să le ofere școala fiilor de țărani, aceștia preferînd să lucreze de mici în gospodărie. O dificultate prezintă și marile distanțe între centrele școlare și așezările rurale.

În cursul ultimilor ani, Biblioteca Națională din Tirana și-a lărgit considerabil relațiile pe care le întreține cu biblioteci, institute de cercetări și personalități științifice din alte țări. Astfel, ea întreține legături directe cu peste 850 de biblioteci centrale și universitare, insti-

tute de cercetări etc. din peste 70 de țări și cu 70 de albanologi și oameni de știință din 16 țări. Totodată, fondul de cărți al bibliotecii a crescut cu 3.000 volume în fiecare an, scopul principal al acestor schimburi fiind satisfacerea tuturor cerințelor cititorilor — ingineri, medici, cercetători științifici, inovatori și raționalizatori — în ceea ce privește procurarea documentației tehnico-științifice necesare. A crescut, de asemenea, considerabil fondul de publicații albanobalcănice.

Fiecare al cincilea student al vechiului centru universitar Mûnster (R.F. a Germaniei) nu are locuință. La finele lunii septembrie a.c. zeci de studenți au ridicat în parcul din centrul orașului cercuri, în care au așezat saltele pneumatice, amenajîndu-și „locuințe”. În acest mod studenții voiau să atragă atenția autorităților asupra situației disperate privind cazarea lor într-un centru universitar în care se află 20.000 studenți.